ҮДЫН СОВХОЗ ГҮРЭНДӨӨ 20625 ЦЕНТНЕР ТАРЯА ТУШААЖА, АБАҺАН СОЦИАЛИС УЯЛГАЯА НЭРЭТЭЙ ТҮРЭТЭЙГӨӨР ДҮҮРГЭБЭ

ЭНЭ СОВХОЗОЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДҺЭЭ ҮЛЬГЭР ЖЭШЭЭ АБАГТЫ!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 215 (10276) | 1963 оной сентябриин 11, среда | Сэн 2 мүнгэн

Соведүүдэй шухалын шухала хэрэг

...зонние коммунис ёһоор хү... асари ехэ хүдэлмэридэ ...ай депутадуудай Соведүүд ...тэй байна. В. И. Ленинэй ...й ёһоор олониитэ ажалшад ...э хүдэлжэ, коммунис бай..., ниитын шэнэ гурим ...а хэрэгтэ бодото дүй дүр...рэһээ үнэхөөрөө һуража байна.

...ү сагта, ажалшадай де...ай Соведүүдэй арад зоной ...итын организаци боложо ...дэ олон тоото комисси... тэрэшэлэн ажалшадай ...най организацинуудта тү... город, поселок, һууриин га... байра бухэндэ хүмүүжүүл... гэгээрэлэй хүдэлмэри Со...уулха ёһотой» гэжэ КПСС-...й июниин Пленумэй тог... хэлэгдэнэ. Соёл гэгээрэлэй ...ргаануудые саашадань оло... хүгжөөхэ хэрэгтэ хүсэл ...ёо зорюулха ёһотой гэжэ ...й гүйсэдхэхэ комитедүү...ум уялгалаа, ажалшадай ...а болон ажабайдалай эрил... хангаха гээшэ нангин ...н гэжэ хараха ёһотой.

...үд хадаа олониитэ ажал...унда эмхидхэлэй, хүмүү... хүдэлмэри үдэр бүри ...ехэ арга боломжотой. Эдээн...лион шахуу депутадууд бии ... мянган эрдэмтэд, 185 мян...анар, соёл гэгээрэлэй хү...эд, 70 мянган врачнууд ...унда бии байна. Соёл куль...радай гэгээрэлэй, элүүрые ... 68 мянган саг үргэлжын ...ууд Соведүүдэй дэргэдэ ...данхай хүдэлжэ байдаг. ...хүдэлмэридэ хэдэн миллион ... хабаадалсана. Иимэ олон ... соёл культурын, хүнүү...мунис ёһоор хүмүүжүүлхэ ...ямар ехэ юумэ хэхэ байна ...Эдээнэй хүдэлмэри һайнаар ...э, Соведүүдэй дэргэдэ нэгэ...хы хүсэнүүдые хүдэлгэхэ, ...ой соёл культура дээшэ..., шэнэ, коммунис ёһо гури... болохын түлөө тэмсэлдэ ... хүсэ зорюулха гээшэ тон ...асуудал болоод байна.

...эй XX, XXI ба XXII съезд... шиидхэбэринүүдэй, манай ... программын һайн һайхан ...оро һүүлэй арбан жэлэй ...ю ажалшадай депутадуудай ...ай ажал хүдэлмэридэ ехэ ...нууд болоо. Промышлен...лон хүдөө ажахые ударида... шэнэлэн хубилгаһан ушар, ... үйлэдбэриин шэнжэ ба... Соведүүдые шэнэлэн ху... ушар хадаа эдэнэрэй хү... улам апа үрэтэй болго...той эрхэ нүхэсэл байгуул...ниитэ ажалшадай үүсхэл ...адаруулха хэрэгтэ үргэн ...эжэ үгэһэн байна. Соведүүд хадаа ажахы болон соёл культурын, ажаһуудалай асуудалда тодорхой анхаралаа хандуулдаг болоһон, соёл культурын, һуралсалай, медицинын, хүүгэдэй болон бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэри улам гүн гүнзэгыгөөр шэнжэлэн ударидадаг болонхой. Совет хүнэй материальна болон оюун бодолой эрилтэнүүдые хангахын түлөө оролдохо гээшэ эдээнэй гол анхаралда байдаг болоо.

Союзна республикануудай Верховно Соведүүдэй энэ жэлдэ болоһон олонхи сессинүүд дээрэ ажалшадай гол шухала асуудалнуудые хаража үзэһэниинь һайшаалтай байна. Арад зоной байра байдалые хангаха хэрэг саашадань һайжаруулха, үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанар һайжаруулха ба тэдэниие олон янзын болгохо тухай тогтоол Россин Федерациин Верховно Совет батал[а]н абаһан байна. Гэр байрануудые хэрэглэлгэ һайжаруулха ба тэдэниие хамгаалха хэрэг саашадань һайжаруулха шухала хэмжээнүүдые Украинын ССР-эй Верховно Соведэй сесси хараална. Белоруссин, Узбекистанай, Латвиин, Киргизэй, Армениин, Эстониин болон бусад республиканудай Верховно Соведүүдэй сессинүүд арад зониие культурна ажаһуудалай талаар хангаха хэрэг һайжаруулха асуудалнуудые хаража үзэһэн байна. Арадай гэгээрэл, тэрэниие саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай тогтоолнуудые Казахай болон Грузиин ССР-нүүдэй Верховно Соведүүдэй сессинүүд баталан абаа.

Нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ айхабтар олон культурна гэгээрэлэй эмхи зургаанууд бии юм. Арадай гэгээрэлэй, эрдэмэй, соёл культурын хэрэглэмжэдэ гүрэн жэл бүри ехэ мүнгэ һомолдог гээшэ. Энээнһээ гадна һүүлэй жэлнүүдтэ олониитын хүсөөр соёл культурын хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар Соведүүд ехэ дүй дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, Москвада олониитын хүсөөр 46 клуб, 73 арадай соёл культурын университет, 242 стационарна, 2643 нүүдэл библиотекэ, 75 номой магазин, 300 гаран киоск хүдэлжэ байдаг. 13500 эдэбхитэд ном тараадаг байна. Черкасска областиин хүдөөгэй залуушуулай һайн һайхан үүсхэл үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Эдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр клубуудые, хүүгэдэй саадуудые, һургуулинуудые барина. Коми АССР-тэ олониитын хүсөөр соёлой добтолгын гурбан жэлэй түсэб бэелүүлэгдэжэ байна. Соёл культурын хүдэлмэридэ олониитые үргэнөөр хабаадуулха гээшэ ехэшье, харюусалгатайшье зорилго болонхой.

Энэ зорилгые бүхы Соведүүд амжалтатайгаар дүүргэжэ байна гэхын аргагүй. Олон газарта ажалшан олониитые хүмүүжүүлхэ хэрэг муугаар ябуулагдана. Энэ хадаа Соведүүдэй ажалай мууһаа болоно гээшэ. Жэшээнь, Вологодско областиин хүдөөгэй олон клубуудта кино харуулалгаар, хатар наада эмхидхэлгээр бүхы хүдэлмэреэ хизаарладаг байна. Новосибирскэ областиин хүдөөгэй 297 томо һууриин газарнуудта кино харуулагдадаггүй байба. Хүүгэдэй эмхи зургаанууд арад зоной эрилтэ яашье хангажа шаданагүй. Тиигэн гэһээнь хүүгэдэй саадууд, яслинуудые бариха хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэн хэрэглэгдэнэгүй.

Арад зоной болбосорол дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һургуули ехэ үүргэтэй гээшэ. Ажалшадай депутадуудай Соведүүд эдээндэ онсо анхарал хандуулдаг байна. Һургуулиие ажабайдалтай холбохо тухай хуулиие бэелүүлхэ хэрэгтэ Соведүүд, тэдэнэй арадай гэгээрэлэй зургаанууд ехэ юумэ хэһэн байна. Гэбэшье һурагшадые ажалда һургаха, юрэнхыдөө ажалда дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ асуудал олон һургуулида үшөөл муугаар шиидхэгдэнэ. Зарим предприятинууд болон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд Соведүүдэй, тэдэнэй зургаануудай зүгһөө хайхарамжагүй байһан ушар һамбаашалан, һургуули барилгада гүрэнэй табиһан мүнгые хэрэглэнэгүй.

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй дэргэдэ олониитын организацинуудай улам улам олошоржо байһан ушар хадаа ехэ һайшаалтай байна. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй шиидхэбэринүүд хадаа үйлсын, кварталнуудай, гэр байрануудай комитедүүдэй, туһаламжын комиссинуудай, түрэлхидэй комитедүүдэй, арадай дружинануудай, эхэнэрэй Соведүүдэй, соёл культурын эмхи зургаанууд болон бусад ниитын организацинуудай дэргэдэхи соведүүдэй хүдэлмэридэ шэнэ хүсэ, шэнэ сохисо оруулһан байна. Нютагай Соведүүд хадаа ажалшадай ниитын организацинуудай хүдэлмэриие үдэр бүри шэглүүлхэ, эдээнэй хүдэлмэриин удхые улам һайжаруулхын түлөө оролдохо уялгатай.

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй олон янзын ажал ябуулга хадаа коммунис байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ манай партиин найдамтай түшэг тулгуури болоно гэжэ гэршэлнэ, эдээнэй үүргэ болон удха шанарынь улам улам ехэ болоно.

Соведүүдтэ али бүхы туһаламжа үзүүлхэ, зүгөөр эдэнэй ажал бэедээ даажа абахагүй, харин эдээнэй ажал ябуулгые ударидаха гээшэ партийна организацинуудай шухала зорилго мүн. Депутадууд-коммунистнууд, Соведүүдэй партийна бүлэгүүд, гүйсэдхэхэ комитедүүд болон тэдэнэй зургаануудта хүдэлдэг коммунистнууд хадаа Соведүүдэй гол шухала зорилго дүүргүүлхын түлөө оролдохо —эдэнэр олониитын дунда соёл гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үдэр бүри,, гүн гүнзэгы удхатайгаар ябуулха уялгатай.

(«Правдын» сентябриин 10-най түрүү бэшэгһээ).

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭНҮҮД

ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО

ЭЛҮҮРЫЕ ХАМГААЛГЫН ТАЛААР БУХЭРОССИН ЗҮБЛӨӨН НЭЭГДЭБЭ

МОСКВА, сентябриин 9. (ТАСС-ай корр.). Элүүрые хамгаалгын талаар бүхэроссин зүблөөн Москвада нээгдээ. РСФСР-эй хүн зониие медицинскэ талаар хангаха, элүүрыень сахиха хүдэлмэри саашадань һайжаруулха асуудалнуудые зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэхэ байна.

Россин Федерациин Элүүрые хамгаалгын министр В. В. Трофимов элидхэл хээ.

РСФСР-тэ эмнэлгын эмхи зургаанууд тон олон. Республикын 10 мянган хүн бүхэндэ 21 врач хүртэнэ. Промышленна шэнэ районуудай болон хүдөө нютагуудай хүн зониие врачнуудаар хангаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Медицинскэ институдуудые дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэдэй нилээд олониинь жэл бүхэндэ Ураал, Сибирь, Алас-Дурна зүг болон хүдөө нютагуудта гаргагдадаг гэжэ министр тэмдэглээ.

Россин Федерациин хүн зониие медицинскэ талаар хангаха, бэеын элүүрые сахиха хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэһэн байна.

Республикын бүхы областьнуудта элүүрые хамгаалга эмхидхэгшэд, эрдэмтэд, партийна, советскэ организацинуудай хүдэлмэрилэгшэд зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадана.

Эрхим туһа нэмэри

Ажалай илалта түйлаһантайнь — гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэнтэйнь дашарамдуулан, Литвагай ССР-эй хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые, бүхы ажалшадые КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет амаршалһан байна. Республикын колхоз, совхозууд августын 31-нэй байдалаар гүрэндэ 6,3 миллион пүүд ороohо таряа худалдажа, түсэбөө 103 процент дүүргээд, түсэбһөө гадуур 1,5 миллион пүүд ороohо таряа гүрэндэ худалдаха гэһэн уялгаяа дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Кубаниинхидай патриотическа үүсхэлые дэмжэн миллион хахад пүүд ороohо таряа түсэбһөө гадуур гүрэндэ худалдаха гэһэн уялгаяа богонихон болзор соо дүүргэхэбди гэжэ Литвагай ССР-эй ажалшад бэшэг эльгээхэдээ КПСС-эй Центральна Комитедые, Советскэ правительствые, нүхэр Н. С. Хрущевые найдуулһан байна. Ургаса хуряалгые амжалтатайгаар дүүргэхын, нэгэн доро намарай тарилгые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхын, намарай паар хахалхын түлөө тэмсэлые һуларуулхагүй гээшэ түрүүшымнай зорилго болоно гэжэ ажалшад тоолоно. Хүдөө ажахын бусад продуктнуудые элбэгээр абажа, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхын тулада республика дотор хэмжээнүүд абтажа байнхай.

(ТАСС).

* * *

УЯЛГАЯА ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭБЭ

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Манай Үдын совхоз Эхэ орондоо 20 мянган центнер ороohо таряа тушааха социалис уялгатай байһан аад, августын 9-нэй мэдээгээр 20625 центнер худалдажа, уялгаяа 625 центнерээр үлүүлэн дүүргэбэ.

Таряа хуряаха, гүрэндэ худалдаха хүдэлмэри совхозой 2-дохи, 6-дахи фермэнүүдтэ һайнаар эмхидхэгдэжэ, ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Зургаадахи фермынхид 2 мянган центнер таряа тушааха байһан аад, 3220 центнер ороohо таряа гүрэндөө худалдаа, хоёрдохи фермын коллектив 662 центнер таряа уялгаһаа үлүү тушааба.

Совхозой механизаторнууд хуряалгын хүдэлмэридэ оролдосотойгоор хабаадалсана. Комбайнернууд Михаил Козлов, Федор Борисов, Дашабал Самбуев, Даша Дымбрылов, Мунко Лхасаранов, ашаанай автомашинануудай жолоошод М. Т. Машанов,, М. Г. Рошагин гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, үдэрэйнгөө даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

Ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ туһалалсахаар ерэһэн Улаан-Үдын телевизионно студиин хүдэлмэрилэгшэд эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Тэдэнэй ажалые нүхэр Романов зүбөөр эмхидхэнэ. Мүн хүдөө ажахын институдай зоотехническэ факультедэй 4-дэхи курсын студентнэр оролдосотой һайнаар хүдэлнэ.

Гүрэндэ таряа худалдалга үргэлжэлһөөр. Үшөө 4,5 мянган центнер ороohо таряа худалдаха зорилготой.

Г. Дондуков,
совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

Үдын совхоз Хорингоо үйлэдбэриин управлени соогоо түрүүлэн гүрэндэ таряа тушааха социалис уялгаяа дүүргэбэ. Энэ илалтадань совхозой механизаторнуудай, комбайнернуудай аша габьяа ехэ. Зураг дээрэ: Үдын совхозой 6-дахи отделениин түрүү комбайнернууд Очир Чимитов, Николай Машанов, Григорий Петров.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Наратай үдэрнүүдые хүлеэһээр...

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд 1963 ондо гүрэндөө 2 миллион 500 мянган пүүд ороohо тушааха уялга абаһан байна. Управлениин олохон колхоз, совхозууд энэ уялгала амжалтатайгаар дүүргэхын хойноһоо тэмсэжэ байнхай.

Теэд эндэхи томохон ажахынуудай нэгэн «Эрдэм» совхоз 60 мянган центнер ороohо гүрэндэ тушаахабди гэжэ таряа хуряалгын урда тээ үгээ үгэһэн юм. Тинбэшье августын 8-най үдэр эндэ ябаад хаража үзэхэдэ, тушааһан ороohон байхагүй.

АЖАЛАЙ ЭМХИДХЭЛЭЙ ҺУЛА ДЭЭРЭҺЭЭ...

«Эрдэм» совхоз энэ жэлдэ 7256 гектар шэниисэ, 103 гектар хара таряа, 882 гектар горох тариһан юм. Таряа хуряалгада ороһоор хахад һараһаа үлэжэ байна.

— Гүрэндэ хэды шэнээн ороohо тушаагаабта,— гэжэ совхозой директор нүхэр Цырен-Даши Доржиевһоо сентябриин 7-ной үдэр асуухада:

— Тушаажал байнабди,— гэбэ.

Теэд үнэн дээрээ сентябриин 7-ной үдэр нэгэшье килограмм ороohон гүрэндэ үшөө тушаагдаадүй байба.

7256 гектар шэниисын 3500 гаран гектарынь унагаагдаһан аад, оройдоо 100 гектарынь хуряагдажа абтаад байна. 103 гектар хара таряанай 30-аад гектарынь хуряагдаа. Горохой 70 процентнь абтанхай.

— Юундэ иигэтэрээ нобшороо гээшэбта — гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асуухада...

— Ходол бороо ороод, нойто хүйтэн болоно, ажал һаатуулна,—гэжэ харюусахаһаа бэшые мэдэнэгүй.

Юундэ, яахадаа иимэ нобшоролгон, һааталган болооб?

«СК-3» комбайнаар хуряадаг Николай Евдокимович Боватай хөөрэлдэбэбди.

— Сентябриин 6-най үдэр совхозой нэгэдэхи отделениин (даагшань К. М. Варфоломеев) 9 комбайн юушье хэнгүй үнжөө. Юундэб гэхэдэ, Буркоопсоюзһаа таряа хуряалсахаар ерэһэн 4 автомашинын жолоошод эдихэ хоолгүй дээрэһээ ажалдаа гарангүй байшоо,—гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Совхоздо мүнөө 50 гаран автомашина ажаллана. Городой болон Мухар-Шэбэрэй организацинуудһаа ерэһэн машинануудай жолоошодые мүнөө хүрэтэр эдеэ хоолоор хүсэд хангаагүй байна. Совхозой түб— Түгнэ тосхондо ори ганса столово бии аад, ёһоор хүдэлнэгүй. Эндэ оройдоо 4 хүн ажаллана. Хоёр халаан соо хүдэлхэ хүнэй үгы дээрэһээ столовонь субботын, амаралтын үдэрнүүдтэ хаалтатай байдаг. Иимэл хадань, эндэ хөоллодог жолоошод эдихэ юумэгүй үлэшоо бшуу.

Совхоздо 40 гаран комбайн ажаллаһан нэрэтэй. Теэд хэһэн ажалыньшье ахир, мүнөө болотор комбайнуудта автомашинанууд хүсэд даалгагдажа үгтөөгүй, таряа хуряаха звено, агрегадууд мууса эмхидхэгдэһэн дээрэһээ ажалаа һайнаар эрхилээдүй.

МЭРГЭЖЭЛТЭД ТУСХАЙ ГАЗАРНУУДТАА ТОМИЛОГДООГҮЙ

«Эрдэм» совхоз трактор машинын ехэ парктай. Механигуудые тоолохо болоо һаа, 10 гаран хүн байха бэзэ.

Сентябриин 6-най ажалай нэгэ үдэр хараад үзэе. Энэ үдэр совхозой 2-дохи отделенидэ 4 комбайн ажаллаха байһан аад, арай гэжэ нэгэниинь хүдэлһэн нэрэтэй болоо. Отделениие даагша нүхэр Карнаков энэ шалтагааниие тайлбарилхадаа, бүхы зэмээ гагнууршан Степан Гочьдо тохобо. Совхозой 3 отделенидэ электро-гагнуур бии аад, тэдэнь ямаршье ээзгүй дээрэһээ хүдэлнэгүй. Совхоз соохи ори гансахан нүүдэл электро-гагнуур сентябриин 6-най үдэр хоёрдохи отделениин 2 комбайнда заһабари хэхэ аад, Степан Гочь гэдэг архидажа үгы болошоһон байгаа.

Совхозой главна инженер Анатолий Доржиев электро-гагнууршынгаа хаана, юу хэжэ ябаһыень мэдэхэгүй байшоо.

— Би совхозой 3-дахи отделени, Боомдо томилогдонхой хүм,— гээд, бэшэ юушье хэлэбэгүй.

Таряа хуряалгын энэ халуун хаһа соо трактор, машинануудай эбдэрхэдэ, ганса электро-гагнуур хаанашье хүрэнэгүй гэжэ главна инженер мэдэнэ гээшэ гү?

Совхозой МТМ-дэ оройдоо 4 хүн ажаллана. 5 отделениин трактор, комбайнуудай эбдэрхэдэ, дүрбэхэн хүн заһажа, хэрэгтэй деталь бэлдэжэ хүшэхүрхэ гү?

МТМ-е даагша Иннокентий Лоскутниковой хэлэхые шагнагты:

— Дүрбэн хүн үглөөнэй 6 сагһаа һүниин харанхы болотор хүдэлнэбди. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд бидэндэ хүниие нэмэжэ үгэнэгүй,—гэбэ.

Мүнөө болотор совхозой мэргэжэлтэдэй гэмээр запасной деталь, ремень, палаанхын модон, таблаадаһан бэлдэгдээгүй.

— Ремениин таһаршабал, табяад орхихо шэнэ ремень байхагүй, залгаха, таблаха баатай болонобди,—гэжэ комбайнернуудай гомдохонь зүб. Энээндэ совхозой главна инженер нүхэр Доржиев сэхэ зэмэтэй.

**

Сентябриин 8-най үдэр. Боомой отделениин тоог дээрэ 300 гаран центнер ороohон хэбтээ. Шэгнүүршэн Даша Санжиев ороohоной нойтоншогто гомдоно. Тоог дээрэнь оройдоол 5—6 хүн ажаллажа байба.

Хоёрдохи отделениин тоог дээрэ нэгэшье центнер ороohон буугаадүй. Түгнэ, голой урда эрьедэхи тоог задагай зайдан, ороohо хадаглаха складуудынь сэбэрлэгдээгүй.

Совхоз бүхы отделенинүүдэйнгээ тоогуудые цементээр жэлэхэ, складуудые шэнэдхэн һальбэхэ байһан аад, юушье хээгүй.

Совхозой директор Цырен-Даша Доржиев, парткомой секретарь Павел Брылев, рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр Заливалов, главна инженер Анатолий Доржиев таряа хуряалгын муу ябажа байһанда сэхэ харюусалгатай.

Г. Дашабылов.

ЭХЭ ОРОНДОО 8,5 МИЛЛИОН ПҮҮД ТАРЯА ХУДАЛДАХЫН ТҮЛӨӨ

Магтаалда хүртэһэн механизаторнууд

Хурамхаанай совхозойхид богонихон болзор соо 8 мянган гектар таряа хуряажа, гүрэнэйнгөө амбаарта 13200 центнер ороohо оруулаа.

...ЛЖАН. (Телефоноор ...). Ставрополиин хизаа...мижбекскэ совхозойхи... жэшээгээр ажаллан, ... тарянай ургасые бо...лзорто эрхим шанар... хуряажа абахын ту...амхаанай совхозойхид ... оролдолго гаргажа

...нда ороһон түрүүшын ... хойшо бии байһан ...ашина техникээ дүү...эндэнь, бүтээсэ ехэтэй...дэлгэн, бүхы ургасын...нхиие амяарлан хада...яаха зорилготой. Хура ...орожо, сагай уларилай ...агүй байбашье, бо...лзор соо бүхы 8000 ... таряагаа хуряагаад, ...центнер таряа комбайн...хэ ашажа, бэлэдхэлэй ...а ябуулба. Ондоогоор ..., түсэбһөө гадуур 200 ...р таряа тушаагаад

...а хуряаха, гүрэндэ ху... хүдэлмэри 2-дохи от...дэ эмхитэй һайнаар ...гдана. Тус отделениин механизаторнууд ургасынгаа 70 шахуу процентые хуряажа, сентябриин 9-нэй мэдээгээр 2,5 мянган центнер таряа тушааха түсэбтэй аад, 4800 центнер ороohо бэлэдхэлэй пунктда оруулһан байна.

— Үшөө 1200 центнер таряа тушаабал, социалис уялгаяа дүүргэхэбди. Үдэртөө 500 центнер таряа ашажа ябуулнабди,—гэжэ отделениин эрхилэгшэ И. Телятников хэлэнэ.

Бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгаржа, магтаалда хүртэһэн механизаторнуудые дурдамаар. Үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозой механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон комбайнернууд Борис Степанов, Павел Бурцев, Николай Жанаев гэгшэд тус тустаа үдэрэй 25—30 гектар таряа хуряана гэхэ гү, али эхилһэнһээ хойшо 400—450 гектарай ургаса абаа. Мүн комбайнер Бадма Намшиев тэдэнэрһээ балайшье гээгдэнэгүй. Тиигэжэ эдэ механизаторнууд социалис мүрысөөндэ эрхимлэн, совхозойнгоо дирекци, партком, хүдэлмэришэдэй комитедэй зүгһөө магтаал, шанда хүртөө.

Ургаса хуряалгада хабаадалсахаар ерэһэн Прибайкалиин ЛПХ-гэй жолоошон нүхэд Донской, Калашников, Яковлев, Алферов гэгшэд бэлэдхэлэй пунктда таряа зөөхэдөө үдэр бүри 10—15 эрьесэ хэдэг байна.

Энэ ажахынхид ерэхэ жэлэйнгээ ургасада анхаралаа табижа, намарай эртын паар ехээр хахалха, эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгэ хаахын тула горитой оролдолго гаргана. Совхоздо бүхыдөө 800 центнер горохой үрэһэн һайнаар сэбэрлэгдэжэ, хаагданхай. Мүн эдэ үдэрнүүдтэ намарай паар хахалалгада тракторнуудые олоор табяад, хоёр үдэр соо 200 гектар хахалба. Трактористнууд М. Молчанов, Ю. Макаров гэгшэдые бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

В. Шелковников.

КНР-һээ МОСКВАДА БАЙДАГ ПОСОЛЬСТВОДО СССР-эй ГАДААДЫН ХЭРЭГҮҮДЭЙ МИНИСТЕРСТВЫН ЭЛЬГЭЭҺЭН НОТО

Советскэ Союздахи таможниин хуулинууд болон гуримуудые хитад эрхэтэдэй эбдэһэнтэй дашарамдуулан КНР-һээ Москвада байдаг посольстводо СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство сентябриин 9-дэ ното эльгээгээ.

Ното соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Советскэ хилэ шадарай Наушки станци дээгүүр Пекинһээ Москва орожо ябаһан № 7 поездын пассажирнуудые сентябриин 7-до таможниин органууд шалгажа үзэһэн байна. Тиихэдээ, СССР-тэ хорюута удхатай, Советскэ Союзда асархань хорюултай номууд хитад эрхэтэдһээ хуряажа абтаһан байгаа.

Совет хуулиин ёһоор өөһэдтөө даалгагдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэнь советскэ хилын болон таможниин органуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ һаад ушаруулха һэдэлгэ хитад эрхэтэд гаргаһан байна. Хитад эрхэтэд станци дээрэ зоргоороо аашалалдажа, поездые удаан саг соо байлгаа. Хитадай поездно бригадын болон хитад эрхэтэдэй гэмээр зуу гаран пассажир, Советскэ Союзай болон бусад гүрэнүүдэй эрхэтэд нэмэжэ үгтэһэн советскэ поездоор 4,5 час гээгдэлтэйгээр Москва эльгээгдэһэн байгаа гэжэ ното соо заагдана.

Москва орохоёо арсаад, Наушки станци дээрэ сентябриин 7 болон 8-да үлэһэн хитад эрхэтэд саашадаа зоргоороо аашалалдажа, хулиган ябуулгануудые гаргадаг, советскэ тушаалта хүнүүдые али болохоор үһэридэг байгаа.

Харин эрхэтэдэй ондоо гүрэнэй газар дээрэ ерээд, дотоодын хуули болон гуримыень, тэрэшэлэн уласхоорондын харилсаанай бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн ёһо заншалые элитээр эбдэхэ ябадалые ямаршье бүрин эрхэтэ гүрэнэй правительство шэнги Советскэ правительство гаргуулжа шадахагүй байһаниинь ойлгосотой гээд ното соо хэлэгдэнэ.

Наушки станци дээрэ хитад эрхэтэдэй гаргаһан ябуулганууд хадаа советскэ хуулиин ёһоор уголовно харюусалгада хабаадуулагдахаар хэрэг болоно. Советскэ правительство хадаа СССР КНР хоёрой хоорондохи харилсаа хурсадуулхагүй гэжэ хододоо эрмэлзэдэг дээрэһээ эдэ хитад эрхэтэдые Советскэ Союзай газар дээрэһээ гарган ябуулаад, хизаарлаха гэжэ шиидхээ гээд ното соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Зоргоороо ааша гаргалгые эмхидхэһэн поездын начальник Сяо-Вэнь линьдэ, тэрэшэлэн Хитадай № 7 поездын бригадын гэшүүдтэ саашадаа СССР-эй газар дээрэ ерэхэнь зүбшөөгдэхэгүй байна.

Советскэ Союзай газар дээрэ совет арадай тогтооһон хуулинууд болон ёһо гуримууд бии, тэдэниие хэншье эбдэхэ эрхэгүй байһанда КНР-эй правительствын анхаралые Советскэ правительство хандуулаа.

Ното соо саашадаа иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Советскэ газар дээрэ КНР-эй эрхэтэдэй гаргаһан эшэгүүритэ муухай ябуулганууд совет арадые үнгэрмэ ехээр сухалдуулхаһаа ондоо юумэндэ хүргэжэ шадахагүй. Советскэ Союзда ерэдэг, тэрэнэй зүгһөө хүндэтэйгөөр угтагдадаг хитад эрхэтэдэй совет хуулинуудые, совет гүрэнэй бүрин эрхые хүсэдөөр хүндэлдэг, уласхоорондын харилсаанай бүгэдэндэ мэдэрэгдэһэн ёһо заншалые эбдэхээр, хоёр ороной арадуудай хоорондохи хани барисаанда түбэг татахаар ямар нэгэн ябуулга гаргахагүйн тулада КНР-эй правительство шухала хэмжээнүүдые абаха бэзэ гэжэ Советскэ правительство хүлеэнэ.

(ТАСС).

Худөөгэй партийна организацинуудта

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИДЭ ГОЛ АНХАРАЛ

Кабанскын үйлэдбэриин управлехаиин Шергинскэ совхозой түб hуурилай партийна эхин организаци 24 үнhөө бүридэнэ.

Коммунистнуудайнгаа тоогоор бахаханшье haaнь, энэ партийна организациин хүдэлмэриhөө бүхы совхозой ажабайдал дулдыдаха байна. Зүб гэхэдэ, энэ организаци совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, эдэбхитэдhээ бүридэнэ бшуу. Мүн совхозой түб hууринда машинно-тракторна мастерской болон машинын парк байдаг.

Haяхан эндэхи коммунистнууд ниитэ-hунгуулиин суглаан дээрээ хэhэн ажалаа сэгсэлжэ, дутагдалаа элирүүлэн, эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид hайжаруулха тушаа өөhэдынгөө саашанхи гол зорилгонуудые тодорхойлhон байна.

Партийна бюрогой секретарь Г. И. Оскорбин тоосhото элидхэл хээгээ, мүн үгэ хэлэhэн коммунистнуудшье нэн түрүүн машинно-тракторна мастерской болон автопаркын хүдэлмэришэдэй ажал тухай онсо анхарал хандуулhан байна. Байгша ондо хүдөө ажахын машинанууд хайнаар заhабарилагдажа, хабарай тарилга богони болзор соо hайн шанартайгаар үнгэргэгдөө hэн. Мастерскойн ажал хүдэлмэри хоёр халаанда эмхидхэгдэжэ, машина, элдэб зэр зэмсэгүүд түргэнөөр заhабарилагдаа. Шоли дээрэ жэжэ заhабари хэхэ түүдэл мастерской бии болгогдоо гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ.

Мастерской, автопаркын хүдэлмэришэдэй ажал хэрэгынь муу бэшээр ябажа байбашье, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана, ажалайнь журам үшөөл hула. Илангаяа автомашинын паркын хүдэлмэришэд ямаршье шалтагаангүйгөөр ажалдаа хожомдоно, хүдэлмэриин сагта архи ууханшье ушар үзэгдэнэ. Гадна зарим жолоошод автомашинадаа хайша хэрэгээр хандажа, эбдэхэ, элээхэ ябадал гаргана. Теэд ажалай журам бэхижүүлхэ тухай асуудал суглаан, зүблөөнүүд дээрэ үсөөн хэлсэгдэнэ, хүдэлмэришэдэй дунда ойлгуулamжын хүдэлмэри hулаар ябуулагдана, ниитын организацинууд энээндэнь биратай нүлөө үзүүлнэгүй гэжэ үгэ хэлэhэн коммунист шүүмжэлэн тэмдэглээ.

Ханын газетэ саг үргэлжэ гаргагдажа байдаг haa, партийна организациин хүдэлмэридэ нилээд туhатай байха hэн. Теэд газетэ гансал hайндэрнүүдтэ гаргагдаад лэ, хүдэлмэришэдэй ажабайдал гүйсэдөөр харуулжа шаданагүй. Мүн сатирическэ газетэ хаа яа гаргагдана.

Үнгэрhэн жэлдэ эндэхи мэргэжэлтэд өөhэдынгөө хүсөөр 32 механизаторнуудые hургаа. Тэдэнэр мүнөө ургаса хуряалга, намарай паар хахалга дээрэ ажаллажа байнхай.

Гэхэтэй хамта, суглаанда хабаадагшад ажахын мэргэжэлтэдэй хүдэлмэри тушаа тогтон шүүмжэлээ. Мүн совхозой, отделениин хүтэлбэрилэгшэд зоной дунда ябуулагдадаг хүмүүжүүлхы хүдэлмэридэ hулаар хабаадалсана, социалис мүрысөөе, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөе бодотоор эмхидхэн ударидажа шаданагүй. Мүн ажалай эмхидхэл hайжаруулжа, бүтээсыень дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй гэжэ шүүмжэлэгдээ.

Совхозой түб hууринай отделениин профсоюзай гэшүүдые нэгэдхэдэг нютагай комитет социалис мүрысөө ударидаха талаар биратай юумэ хэнэгүй. Тэрэнэй ажал хүдэлмэри партийна организациин хүдэлмэритэй холбоо барисаагүйгөөр ябуулагдадаг байгаа. Бүхэли жэл соо нютагай комитедэй хүдэлмэри тухай асуудал партийна суглаанай, бюрогой заседани дээрэ нэгэншье зүбшэн хэлсэгдээгүй, тэрэнэй түрүүлэгшын ажалай тоосоон шагнагдаагүй байhан тухай хэлэхэ зуураа, коммунист В. С. Рини иигэжэ тэмдэглээ:

— Бидэнэр хүниие захиралтаар ажал хэжэ hургаха бэнэ, харин тэдэнтэй үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэжэ, урдаа табигдаhан зорилгыень ойлгуулжа, коммунис ёhoор ажалдаа хандахые hургаха зэргэтэйбди. Тиихэдэ хүмүүжүүлхы хүдэлмэри совхозой, отделениин урда табигдаhан ажалай зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор ябуулагдаха зэргэтэй.

Партиин гэшүүн нүхэр Ненашев эндэхи комсомолой эхин организациин хүдэлмэри тухай хэлээ. Комсомолой организациин хүдэлмэри партийна бюрогой зүгhөө биратайгаар хүтэлбэрилэгдэнэгүй. Парторганизациин секретарь М. И. Оскорбин комсомолой комитедэй гэшүүдые, отделенидэ хэды комсомолшуудай бии байhаниие мэдэхэгүй байха юм.

Нүхэр Ненашевай hанамжые З. И. Садовская дэмжээд, эндэхи лекторнуудэй бүлгэмэй хүдэлмэри тухай хэлэбэ. Тиихэ зуураа энэ бүлгэмэй хүдэлмэриие партбюро зүбөөр хүтэлбэрилнэгүй, агитаторнууд биратай ажал хэнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ.

Суглаанда хабаадагшад партийна организациин хүдэлмэриие саашадань hайжаруулха, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ талаар шанга эрилтэ табяа. Партийна организаци отделениин ажахын бүхы hалбаринуудые хараадаа абажа хүтэлбэрилхэ ёhотой гэжэ хэлсээ.

Суглаан дээрэ партийна организациин бюро шэнээр hунгагдаа.

Л. Неретина.

ЗАЛУУ МАЛ ТҮРГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛЖЭ, ШАХАН ТАРГАЛУУЛХА ШУХАЛ

Хориин үйлэдбэриин управлениин Удын совхозои главна зоотехник нүхэр Ж. И. Громовой хөөрөөнhөө

Гүрэндэ худалдагдаха залуу үхэрые намар, үбэлэй сагта бэлшээн, шахан таргалуулха тухай шухала тогтоол КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет баталан абаа. Тус шиидхэбэриие манай малшад, мэргэжэлтэд тон зүб дээрэ тооложо, үнэн зүрхэнhөө дэмжэнэ. Тушаагдаха залуу малые ажахыда үлэмжэ удаан байлгажа, олон он жэл харууhалhанай хэрэг огто үгы гэжэ манай малшад hайса мэдэдэг болонхой. Илангаяа буруу, хашараг жэлэй дүрбэн сагта зүб ёhoор hайса эдеэлүүлээд, гуримтайгаар харууhалаад байбал, ехэ түргөөр түлжэдэг, ойро зуура мяхажадаг байhаниинь элитэ. Энээнэй ашаар үнэ сэнгээр хямда мяхан абтахашье ёhотой болоно.

КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй тэрэ тогтоолые бэелүүлэн, манай совхозой дирекци, партком болон профсоюзай рабочком ажахы доторхи алибаа арга боломжоёо элирүүлэн, гүрэндэ hайн шадалтай, үнэ сэнгээр хямда мал тушааха зорилготойгоор, залуу үхэрнүүдые намарай хэнзэ ногоондо hайса бэлшээжэ, хүйтэн сагай ерэхэдэ бардамаар эдеэлүүлжэ, богонихон болзор соо шэгнүүрыень хүсээхэ гэhэн хараа тодорхойлоо.

Зундаа ган гасуур байжа, үбhэн болон силос багашагаар абтаа. Тиигэбэшье али аргаяа оложо, 1964 оной түрүүшын хахадта тушаагдаха залуу малые hайн харууhанда табиха гэhэн хэмжээн хараалагдаа. Совхозойнгоо отделенинүүд дотор Дээдэ Тальцын 5-дахи фермэ бэлшээреэр hайн, яhала ехэ үбhэ хуряагаа, силос дараа юм. Ушар тиимэhээ эндэ таргалуулагдаха, шахагдаха малай тусхай томодхогдоhон гүүртэ бии болгожо эхилбэбди.

Эндэ мүнөө 120 толгой буруу, хашараг тусхай харууhанда табигдаад байна. Тиихэдэ бусад отделенинүүдhээ үшөө 150 толгой залуу үхэр асарагдаха юм. Энэ хүдэлмэри бүри ойрын үдэрнүүдтэ бүтээгдэхэ зэргэтэй. Суглуулагдаhан үхэрнүүд мүнөө дунда зэргээр 150—200 килограмм татана.

Түлжүүлэн таргалуулагдаха үхэрнүүдэй гүүртые даагшаар бэрхэ үхэршэн Илья Яковлев томилогдонхой. Энэ нүхэрнай залуу мал түлжүүлжэ hурамхи, этигэл найдабаритай, нэтэрүү хүдэлмэришэ хүн. Мүнөөшье тэрэнэй харууhалжа ябаhан мал ходол жэлэй ямаршье хаhада бэеынгээ хүсэ шангадхажа, шэгнүүрээ нэмээжэ байдаг юм. Энэ нүхэртэй суг хүдэлхөөр hайн нүхэд табигдаха юм.

Энэ гүүртын малшад 4—5 hарын туршада шахалганда табигдаhан үхэрнүүдээ сүүдхэ бүри адаг 600 граммаар нэмээжэ шадаха хүсэд аргатай. Hайн үрэ дүн туйлахабди гэжэ үгэеэ үгэhэншье байха. Тиигээд байбал, энэ хугасаа [...] толгой бүринь дунда [...] гээр 90—100 килограм[...] шэгнүүрээ нэмээхэ, гүр[...] гушаагдахаар хэмж[...] болохо зэргэтэй.

Түлжүүлэгдэхын [...] тусхай харууhанда та[...] даhан үхэрнүүд түрүү[...] үдэрhөө эхилжэ, hайн [...] ногоотой бэлшээри, хү[...] даhан тариянай узуур [...] гүүр харанхыhaa хар[...] болотор адуулагдаха, [...] соогоо уhалагдаха, [...] шээриин ногооной хагд[...] хомор болохо тума тэд[...] дары нэмэлтэ тэжээл [...] хэ, удаань hайхан үб[...] силос, талха тар[...] үлэгдэл тусхай раци[...] гуримаар үгтэжэ ба[...] бүлеэдхэгдэhэн уhaар [...] лагдаха, дулаан байра [...] байлгагдаха гэхэ м[...] хэмжээн хараалагдана.

Мяха абалгые ехэ[...] талада гахай үсхэбэр[...] ехэ аша үрэтэй. Энэ та[...] Хяагтын совхозойхидой [...] лүүлжэ байhан хэм[...] ябуулгые hайшаамаар. [...] түлэб хони үсхэбэр[...] шэглэлтэй ажахы ба[...] шье haa, манай совхоз[...] хайн мяха ехээр абада[...] лохые хүсэнэбди. Га[...] мнай фермэнүүд 2-[...] 5-дахи отделенидэ ба[...] Мүнөө 2-дохи фермэдэ [...] наhатай болоhон 150 г[...] шахагдажа байна. Эдэ [...] фермэдэ үшөө 350 г[...] шахалганда табигдах[...] Фермэнүүдые даагшад [...] хэд Холмогорова, Мир[...] ажалдаа ехэ хангалга[...] гаар хандадаг нүхэд.

Hайнаар харууhалжа[...] жээжэ шадаад байха[...] тушаагдаха үедөө гахай [...] хэн 80—90 килограмм [...] ха болохо ёhотой.

Хашарагууд бэлшээридэ гаража ябана.

А. БОРИСОВАЙ фото.

Долоон жэлэй дорюун алхам

Гээгдэнги участогууд байха ёhогүй

Долоон жэлэй табадахи жэлдэ түсэбhөө гадуур 10 мянган тонно нүүрhэ үгэхэ гэhэн социалис уялга Галуута нуурай шахтёрнууд байгша оной эхеэр абаhан юм. Энэнь мүнөө ямараар дүүргэгдэжэ байнаб? Үнгэрhэн долоон hарын дүнгөөр продукци гаргаха даабари 102 процент дүүргэгдэжэ, түсэбhөө гадуур 9 мянга шахуу тонно нүүрhэн малтагдаа. Нёдондо жэлэй энэ үетэй сасуулхада, нүүрhэ абалга 16 мянган тонноор ехэ болоно.

Ажал хэрэгээ, үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэhэн участогуудта hайн амжалта туйлагдана, тиигэhэнэй ашаар лэ шахтоуправлени бүхы дээрээ эдэ амжалтануудые туйлаа.

Жэшээлхэдэ, коммунист Геннадий Яковлевич Шубинай хүтэлбэрилдэг, нүүрhэ нээмэл аргаар малтадаг участогайхид байгша оной түрүүшын үдэрhөө hайнаар ажаллана. Тэдэнэр 6 hарын туршада 29 мянган тонно нүүрhэ даабариhaa үлүүлэн абаhан байна. Тус участогта хүдэлмэринь зүбөөр эмхидхэгдэдэг, машина, техникэнь хүсэд ашаглагдадаг юм. Хэлэhэнээ лаблан нэгэ ушар дурдая. Бригадир Сергей Леонтьевич Шкуратовай даадаг экскаваторай экипаж нүүрhэ гаргахын тула зарим hарануудта 92600 кубометр шорой малтана.

Тэрэшэлэн Константин Слюнкинай хүтэлбэрилдэг 2/5-дахи шахтын участогай коллектив үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Сүүдхэлэн ажаллаха комплексно бригада эндэ байгуулагдаад, нүүрhэ малталга шэнэ гуримаар эмхидхэгдэжэ, hайн үрэ дүн харуулаа. Тиигэжэ тэдэнэр хоёрдохи кварталай дүнгөөр Галуута нуурай шахтануудай участогуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илаhан, салин хүлhэндэ хараалагдаhан мүнгэ зөөриhөө 512 түхэриг алмаhан байгаа.

Эдэнэрэй үүсхэл оролдолгые дэмжэн, тус шахтын үйлэдбэри шэнэ гуримаар эмхидхэжэ эхилээ hэн. Бишыхан бригадануудай орондо томодхогдоhон комплексно бригада байгуулагдажа, лава сооhоо нүүрhэ абаха бүхы хүдэлмэри даалгагдаhан юм. Бригадын хүтэлбэрилэгшөөр дүй дүршэлтэй шахтер Махам Шакирзанов томилогдоhон байна.

Ажалай түлөөhэн халаанай хүдэлмэриин дүнгөөр бэшэ, харин сүүдхын дүнгөөр түлэгдэдэг болоо.

Ажалаа шэнээр эмхидхэhэнэй ашаар тус бригада «ЛГД-2» комбайнаар hара соо 12 мянга гаран тонно нүүрhэ малтажа, «Востсибуголь» комбинадта урдань байгаагүй амжалта туйлаа. Энэ бригадынхид мүнөөшье hайнаар хүдэлнэ.

Шахтоуправлениин коллектив, эндэхи коммунистнууд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, үйлэдбэриин технологи нарижуулан hайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түрүүшынгээ алхам хэжэ байна бшуу. Шахтануудта экономическа шэнжэлэлгэ хэхэ ниитын бюро, партийно-гүрэнэй хиналтада туhалха бүлэгүүд байгуулагдаад ажаллажа байна. Шахтоуправлениин парткомой үүсхэлээр уралан нарижуулгын дурадхалнуудые хаража, үйлэдбэридэ үшөө хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлhэн байна.

Гэхэтэй хамта, Галуута нуурай шахтануудта дутуу дундануд үшөөл бии. Шахтоуправлени бүхыдөө 7 hарынгаа түсэб дүүргэбэшье, олохон участогуудынь hара бүридэ түсэб даабаряа дүүргэнэгүй. Газар доро ажалладаг хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу халаанайнгаа нормо дүүргэнэгүй.

Ямар шалтагаанhаа иимэ ушарнууд үзэгдэнэб? Эндэхи шахтануудай зарим хүтэлбэрилэгшэд шэнэ лавада, шэнэ техникэ ашаглажа эхилхэдэ ушардаг бэрхэшээлнүүдые урдаа барихаар забдана. Теэд бодото дээрээ энэнь тиимэ бэшэ юм.

Гол шалтагаанuудынь гэбэл, олохон участогуудта үйлэдбэри муугаар эмхидхэгдэhэн, ажалай журам hула байhан, машина, механизмуудта хайша хэрэгээр хандадаг ушарнууд болоно.

Энээн тушаа зарим баримтануудые дурдая. Шахтануудта хүдэлдэг нүүрhэнэй комбайнуудай бүтээсэ техническэ нормоhоо арайхан гэжэ 25—30 процент болоно. Машина, механизмуудай эбдэржэ зогсолгоhоо уламжалан, хүдэлмэришэд халаан соогоо 4—5 час хүдэлнэ бшуу. Байгша оной түрүүшын кварталда экскаваторнууд 1727 час зогсожо, haatahан байха. Бодоод үзэгты эдэ бүгэдые, хэды мянган тонно нүүрhэн малтагдаагүй үлөөб?

Мүн бусадшье дутагдалнууд бии. Галуута нуурай промышленна зоны партийно-гүрэнэй хиналтын комитедэй шалгажа үзэхэдэ, эндэхи шахтануудаар 173 мянган түхэригэй сэнтэй, тодхогдоогүй түхеэрэлгэнүүд, 200 мянган түхэригэй сэнтэй үлүү запас частьнууд, 67 мянган түхэригэй сэнтэй, эндэхи үйлэдбэридэ хэрэггүй түхеэрэлгэ, материалнууд элирүүлэгдээ hэн. 7/8-дахи шахтын хүтэлбэрилэгшэд ажалай шэнэ арга нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ hаналаа табинагүй.

Үйлэдбэридэхи арга боломжонуудые хүсэд элирүүлжэ хэрэглэхэ гээшэ шахтоуправлениин партийна организациин шухала зорилго болоно.

Ц. Балданов,
Галуута нуурай промышленна үйлэдбэриин зоны парткомой инструктор.

Коммунис ёhoор хандан

— Манай фабрикын бүд нэхэгшэд Москвагай «Освобожденный труд» фабрикын мастерай туhалагша В. Г. Фетисовэй үүсхэлые үргэнөөр дэмжэн, hайн үрэ дүн туйлажа байна,—гэжэ Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын профсоюзай комитедээрхин манда хэлээ hэн. Нүхэр Фетисов нэгэншье голодоhогүйгөөр ажаллажа, хододоо эрхим шанартай, 1-дэхи сортын продукци гаргаха гэжэ дурадхаhан байгаа.

Улаан-Үдын бүд нэхэгшэдэй энэ үүсхэлые үргэнөөр дэмжэhэниинь гайхалтай бэшэ. Республика дотороо эгээл түрүүлэн коммунис ажалай предприятиин нэрэ зэргэтэй болоhон нарин сэмбын фабрикынхидай дунда шэнэ юумэндэ дуратай, өөhэдөөшье шэнэ үүсхэлнүүдые гарган хүдэлдэг бригада, халаанууд, хүдэлмэришэд олон юм.

Эрхим шанартай, 1-дэхи сортын продукци гаргаха гэhэн хүдэлөөн нэн түрүүн бүд нэхэдэг цехтэ дэлгэржэ эхилээ hэн. Нэгэ станок дээрэ ээлжээлэн хүдэлдэг Александра Коротова Валентина Баталова хоёр хайшан гээд эрхим шанартай бүд нэхэдэг болохо тухайгаа өөhэд хоорондоо, хани нүхэдтэйгөө, механик, мастернуудтай зүбшэн хэлсэhэн байгаа. Тиин арга боломжонуудаа хаража үзөөд, энэ мүрысөөндэ оролсоhон байха. Түрүүшээр бага зэргэ абиртаадшье үзэгдөө— утаhан таhарха, орёолдохо, элдэб шалтагаанhaa станок зогсожо ажал бариха, голодоhо гаргаха гэхэ мэтэ.

Теэд үдэр сагай ошохо тума ажал хэрэгынь hайжаржа эхилээ hэн. Эндэ өөhэдынь дүй дүршэл нэмээ юм бэзэ, мүн аха нүхэдэйнь, ханинарайнь туhа нүлөө ехэ байгаа бшуу. Тэдэнэрынь эдэ хоёрой ажалаар ходо hонирхожо, зүбшэл заабари үгэдэг, бодото туhа хүргэжэ байдаг. Өөhэдөөшье hанал бодолоо табижа, үнэн зүрхэнhөө оролдон ажаллана.

Эдэнэр түрүүшынгээ амжалта туйлажа эхилээ. Мүнөө хоёр ханинарнай нэхэhэн бүдөө эрхим шанартай, нэгэдэхи сортын сэгнэлтэтэйгээр тушаадаг болонхой. Хэды hайн ханинар байбашье, ажал дээрээ бэе бэедээ ехэ эрилтэтэйгээр хандадаг заншалтай. Халаанай hүүлээр станогоо нүгөөдэhөөн тушаажа абахадаа hайса шалгадаг, хамта тэрэнээ арилгажа сэбэрлэдэг, хүдэлгэжэ үзэдэг. Тиигээгүйдэшье аргагүй ха юм. Бэе бэедээ туhалалсан, бэе бэеэ дэмжэлсэжэ хүдэлхэ гээшэмнай манай үеын ёhо заншал болоно.

Эдэнэрэй жэшээгээр хүдэлжэ эхилhэн бүд нэхэгшэд А. Сизых, К. Пещерская, В. Хромых гэгшэд ажалдаа голодоhо гаргахаяа болинхой. Тэрэшэлэн hургуули дүүргээд, эндэ жэл тухай ажаллажа байhан залуу басаган Тамара Батуринагай оролдосотой ажалые тэмдэглэмээр. Тэрэнэй нэхэhэн бүдэй 20 процентнь эрхим шанартай байдаг.

— Залуушье haa шадалтай, бэрхэ хүдэлмэришэн болоо,—гээд Тамара тухай аха нүхэдынь хэлсэдэг юм.

Гадна эрхим ажалаараа фабрика соогоо сууда гараhан коммунист Д. М. Любовниковой бригадынхидай ажал хэрэг тухай хэдэн үгэ хэлэмээр. КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй тогтоолоор зоригжоhон тус бригада продукциингаа 30 процентhээ доошо бэшые эрхим шанартайгаар тушаадаг болохо гэhэн уялга абаhан байна. Харин бодото дээрээ эдэнэрэй үйлэдбэрилhэн продукциин 50—60 процентнь мүнөө эрхим сэгнэлтэ абана. Голодоhон байхагүй.

Коммунис ажалай фабрикада шэнэ юумэ үүсхэгшэд, дэмжэгшэдые, ажал хүдэлмэридөө шэнэ арга хэрэглэжэ ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө, продукциингаа шанар hайжаруулхын түлөө тэмсэгшэдые тоолохо болоо haa олон. Тэдэнэрэй түрүү зэргэдэ нүхэр Любовниковой бригадынхид ябана. «Машина түхеэрэлгэнүүдэй миин байлгые, удаан зогсоолгые усадхаха», «Дээдэ шанартай бүдүүн утаhа гаргадаг болохо» гэхэ мэтэ үүсхэлнүүдые тус бригадын бүд нэхэгшэд халуунаар дэмжэжэ, амжалта туйлаhан байха юм.

Ажал хэрэгтээ коммунис ёhoор хандаха болохо гээшэ бидэнэрэй шухала зорилго болоно, —гэжэ эндэхид хэлсэдэг.

Д. Цыбикжапов.

Хүртэйн леспромхоз ажал хэрэгээрээ республика дотороо мэдээжэ болоходо байна. Анхан ой тайга, ябаган хүнэй ябахын аргагүй хүбшэ тайга байhан газарта, мүнөө үедэ хүдэлмэришэдэй томохон тосхон болоhон нютагта Чисаанаhaa ошоходо тиимэшье холо бэшэ. Чисааанын совхозой табадахи фермын Загаhата тосхонhoo бага зүүн урагшаа нэмжыhэн дарагар жэгдэ харгы. Ашаанай томо-томо машинануудай энэ харгыгаар шэшэ тиишээ ябахань харагдана.

— Энээхэн Хүртэйн дабаа дабабал, саашаа Худанай тала захалдаг юм,—гээд хамта ябаhан нүхэрни ойлгуулжа үгэнэ.

Дабаагаа бага уруудаад ябахада урдамнай Худанай гол нэмжынэ. Энэ голой саада эрьедэ баруун Тарбагатайн леспромхозой пунктын бааза дээрэ байгуулагдаhан Хүртэйн леспромхоз альган дээрэ байhан шэнгеэр харагдана.

— 1958 оной намар hэн, нэгэ хэдыхэн хүдэлмэришэд, булад машина, техникэтээ зөөжэ ерээ hэмди. Тиихэдэмнай үйлсэ, гудамжануудшье, магазин болон hургуули, больницашье гэжэ байгаагүй бэлэй,—гээд леспромхозой парторг Доржи Шагдарович Цыденов аятайгаар хөөрэнэ.

Хүдэлмэришэдэй энэ тосхондо хоёр дабхар больница, гурбан магазин, столово, найман жэлэй hургуули — эдэ бүгэдэ нэгэ жэгдын шэнэхэн гэрнүүд жэрылдэнхэй. Оройдоо хоёр, гурбан жэлэй саада тээ иимэ барилгануудай эндэ үгы байhаниие этигэхээр бэшэ.

— 1961 онhoo эхилжэ Хүртэйн леспромхоз гэжэ нэрэтэй болоо hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо, өөрөө бэеэ даанги болоходоо машина, техникэеэ хүсэдөөрнь абажа, эгээл түрүүн гараж баригдажа дүүргэгдэhэн,—гэжэ ахалагша инженер Иван Иванович Рябчиков тобшолно.

Энэ зунай июль соо Зүүн-Сибириин совнархозой модо бэлэдхэлэй предприятинуудай 2-дохи кварталай ажалай дүн согсолходо, тус леспромхоз түрүү hуурида гараhан. Тиигэжэ Зүүн-Сибириин совнархозой болон облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгаар абаха болоо hэн.

Леспромхозой коллектив валовой продукци бүтээхэ даабаряа 114,3 процент, товарна продукци — 110 процент, модо шэрэхэ түсэбөө — 112 процентээр дүүргэhэн байна. Тиихэдэ продукци бүтээлгын өөрынь үнэ сэн 5 процентээр хямдаруулагдажа, 41000 түхэригэй ашаг олзо олгогдобо. Иимэ дүнгүүдые харуулhан леспромхозойхид жэлэйнгээ түсэбые бүри үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ үсэд шангаар оролдожо байhaap.

Модо бэлэдхэдэг участогууд дээгүүрнь ябахада хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалдаа үнэн сэхээр хандахань эли харагдана.

— Харагты, тэрэ бригадиртнай өөрөө модо унагаадаг, тон түргөөр, габшагай солбоноор хүдэлдэг хүн,—гээд леспромхозой эрхим мастер Намсарай Байминов модо унагаажа байhан үндэр залуу хүбүүе заана. Нүхэр Липатниковай бригада хахад жэлэйнгээ түсэбые 119 процент дүүргэжэ, леспромхоз соогоо түрүүшын hуури эзэлэнхэй.

Хөөрэлдэhэн мастер тухайгаа нэгэ хэдыхэн үгэ хэлэмээр хаш. Мастер Байминов hургуули дүүргэжэ ерэhэнэй удаа дүрбэн жэл эндэ хүдэлжэ ябана. Залуу нүхэрнай зондоо хүндэтэй, ажал хүдэлмэреэ зүбөөр эмхидхэжэ, түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ арга хангана. Даалгагдаhан даабаряа hайнаар дүүргэхые оролдодог энэ мастер республикынгаа Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан юм.

Залуу зон залиршагүй шанга эршэтэйгээр ажалладаг. Тиимэшүүлэй нэгэн залуу коммунист Николай Яхин болоно. Нүхэр Яхинай даадаг комсомол-залуушуулай бригада коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын тула шармайн оролдожо, ажалдаа элдэб олон шэнэ арга хэрэглэнэ. Тиигэжэ хахад жэлэй дүнгөөр коммунист Яхинай бригада түсэбөө 108 процент дүүргэжэ, 2-дохи hуури эзэлhэн [...]

— Өөрөө ТДТ-40 тракт[...] тракторист hэн тула, хүдэлм[...] шэдэйнгөө ажалдаа ямараар [...] дадагые, хэнэй хэр ажалл[...] хаража, заажа үгэдэгби. [...] отолдог газарта тракторaa [...] ганаб, модо буулгахаяа ерэх[...] бригадынгаа бусад гэшүү[...] ажалланаб,—гэжэ залуу ко[...] нист Николай Давыдович х[...] нэ.

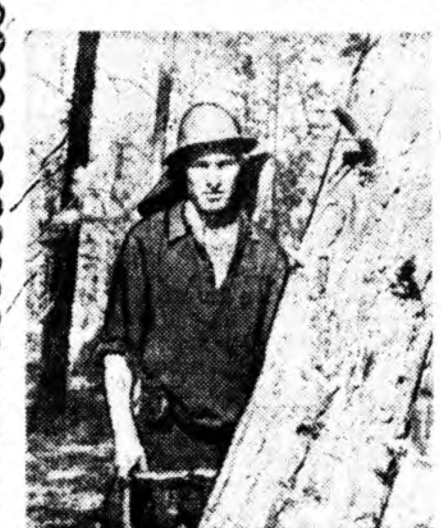
Автомашинын жолоошо [...] лий Батурин арбаад гаран [...] дэ ажаллаhан, баян дүй [...] шэлтэй. Тэрэ халаанайнгаа [...] мо ходо үлүүлэн дүүргэнэ. [...] промхозой крановщик Ц[...] Хабуев халаанайнгаа н[...] 150—160 процент дүүр[...] ажалай hайн жэшээ харуу[...] Эдэ нүхэдэй зурагууд түрүү[...] лэй самбар дээрэ Хүртэйн [...] промхозой бии болоhонhoo х[...] байдаг.

— Манай леспромхозой [...] тогууд ой модоор ехэл баян [...] шэ. Арадай ажахыда шу[...] хэрэгтэй энэ баялигые шэнэ[...] рилганuудта саг соонь эл[...] гээшэ манай коллективай на[...] уялга мүн. Hайнаар ажал[...] саашадаашье дамжуулгын [...] тугаа гартаа бүхөөр бар[...] оролдонобди,— гэжэ тус [...] промхозой директор Дмитрий [...] сильевич Волков энеэб[...] хөөрэнэ.

Улаан тугай эзэд урдан[...] даал урма зоригтойгоор, [...] шангаар хүдэлхэбди гэжэ ма[...] нэ. Ой тайгын эзэд болоhон[...] доноодто үшөө ехэ амжалта [...] лахыень хүсэе.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Ком[...] ажалай ударник А. Липатн[...] 2. Кузнец Н. Филиппов. 3. ТД[...] тракторай тракторист А. Лу[...]

С. Балдуевай фото, текст[...]

1.

2.

3.

Зориг бадаруулагша хүсэн

...төрэл Эхэ орондоо хи-
...гүй үнэн сэхэ байлга, ком-
...зохёогшо арад түмэ-
...гүү нангин хэрэгтэ хуби-
...оруулха эрмэлзэл, ойроо
...эгүй ниитын баялиг на-
...гинаар сахилга — энээ-
...дэ совет патриотизмын
...айхан удха. Хэзээ бүхэн-
...иг бадаруулагша орьёлмо
... хүсэлыень тайлбарил-

...ай арад өөрынгөө орон
...та айхабтар ехэ дуратай
...раа хариин дээрмэшэдэй
...ай добтолгоhоо нэгэтэ
...аршалан хамгаалhан түү-
... Тиимэhээ «хүн түрэлтэ-
...абараар сэсэглэн, hалба-
...айдаг Балта, Хадуурта
...ликынгаа» нэрэ хүндэ,
...лдарые үндэр дээрэ үр-
...ябана ха юм.

...юр патриотизм, Эхэ
...арад зон гэhэн эдэ нан-
...эмүүд анхан сагhаа хой-
... түрэлтэнэй хүгжэн бол-
...ю ерэhэн домог түүхэ-
...рэнэй хэтын hайхан уг
...итай таhаршагүй холбоо-
...йгаа юм. Гэтэр хэрзэгы
... хаашуул, дайдын тэнэг
...ноёдто дура зоргоороо
...лжэ, доромжолуулжа бай-
...рлагдагша анги тэдэ зо-
...агааруулхын тэдыдэ» хэ-
... номнодог тиихэ үеын
...ьно-политическэ эрхэ
...да ягаад дурлаба,
... hэшхэл түрэбэ гээшэб!
... тиимэhээ Россин поме-
... болон таряашадай хоо-
... үhөө, хёмороон сааша-
...ам хурсадажа, хоёр та-
... хүндырҗэ байhанай
...хэл түрүүлдэг бэлэй.

...ин хараа баримталhан
...үү зүрилдөө хёморооной
...ай үнгэрхэ бүри сүлөө-
... ехэ тэмсэл, хүдэлөөндэ
...н дуудадаг hүртэ сонос-
...лоhониинь мэдээжэ. Түү-
...үгжэлтын огсом долгито
...н соогуур манай ороной
...hата арадуудай эб нэгэ-
...ии барисаан улам бүри
...ажа, батажажа байна.
... Коммунис партиин хү-
...үлөөн доро хүгжэжэ, Ок-
... революциин үрэ
... туйлагдаhан манай ара-
... гайхамшагта ехэ дай-
...а мүн.
...туу шанга байлдаан соо-
...е, мүн эршэтэ ажалаа-
...хэ тайбан байдалаа хүг-
... байhан совет хүнүүдэй
...шаг ехэ эрэлхэг габьяа,
...оригжол имагтал совет
...тизмын гүн hайхан мэ-
...эшэ үндэhэтэй.

...бан жэлдэ үлэн хооhоор ...ажа. Россие гадаадын ...шэдай харата муухай ...а абарhан хэрэг — со... атриотизмын сусаршагүй мүн. Тэрээнгүйгөөр за... совет республикын амин... абаржа шадахагүй бай... Үнэн бодото револю-
ционно патриотизмын эгэршэгүй эршэ хүсэн иимэ ха юм» — гэжэ В. И. Ленин граждан дайнай жэшээ дээрэhээ гайхалтай тодоор харуулаа бэлэй.

Илалта түгэс Октябриин революциhаа хойшо манай олон түмэн ажалшан арад коммунизмын гэгээн хяра өөдэ харгы гаргажа ябана. Тиихэ зуураа манай орон эрдэм наукын талаар (илангаяа hүүлэй үедэ) шэнжэлэн бэдэрэлгын гайхамшагта нээлтэнүүдые, туршалга, туйлалтануудые хэжэ байhаар. Ташаан дээрээ табан хушуун hүлдэтэй, түрүүшын совет космонавттай шэдитэ совет одон-онгосые хэн дуулаагүйб?! Энэнь мүнөө бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ бшуу. Дорюун алхасата совет хүнүүд өөрынгөө агуу Эхэ ороноор, сэсэн жолоошо — Коммунис партяар омогорхон баясадаг.

Мүнөө үеын бодото байдалай хубилалта, хүгжэлтые хараада абаха хүсэлгүй Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгhөө КПСС-ые, манай арадые худал хуурмагаар хэдышье хардаа, гүжэрдөө hаань, совет хүнүүд өөрынгөө үнэн зүб замhаа хэзээш хадуурхагүй! Орон дотороо социализм амжалта түгэсөөр байгуулаад, мүнөө коммунизм тээшэ зоноо хүтэлжэ ябаhан алдарта ленинскэ партиимнай хараа шугам, уг зорилго эли тодо! Анхан үгытэй ядуу Россин дэбисхэр дээрэ Совет засагай үедэ туйлагдаhан бүхы амжалта, илалтануудые тоолоходо барахаар бэшэл. Арюун хэрэгэй хүшэр хүндэ замаар урагшаа хэды ехэ алхам хэгдээб! Энэ үе соо хүдэлмэришэдэй салин хүлhэнэй бодото олзонь зургаа дахин, тиихэдэ таряашадай — долоо дахин дээшэлээ; хүдэлмэригүйшүүл болон үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал орон дотор эсэслэн усадхагданхай; дүн хамта 75 миллион совет бүлэнэр шэнэ гэр байрануудта орожо түбхинөө гэхэ мэтэ. Совет хүн зоной ажаhуудалай үдэрhөө үдэртэ улам hайжаржа, ухаан бодолойнь эрилтэнүүдэй бүри дээшэлжэ байhые дээрэ дурсагдаhан зарим тэды эдэ тоо, баримтанууд юунhээшье тодоор гэршэлжэ үгэнэ.

Мүнөө үедэ партимнай арад түмэнэйнгөө оюун мэдэрэл, эршэ хабые коммунизм байгуулгын гайхамшагта түсэб-зорилгоор зэбсэглээ бшуу. Энэ ушарта общеcтвын хамаг материальна баялиг байгуулагша жиирэй хүн зондо энэрхы зохидоор хандаха, тиигээд урагжа ябаа доодо үетэниие ажал хэрэгтэ абьяас шуналтайгаар хүмүүжүүлхэ эрилтэ мүнөө үедэ партимнай табина. Ehотойл патриот үзэл баримталан хүмүүжүүлхэ нэгэн шухала арга мүн гэжэ энээниие соёл сурталай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ойлгожо, хадуужа абаха зэргэтэй.

Гэхэтэй хамта, зам гэрэлтүүлэн заагшад — Ленинэй хотын фрезеровщик Иван Леонов, Украинын таряаша эхэнэр Надежда Заглада, бүд нэхэгшэ Валентина Гаганова, Геройшахтёр Николай Мамай болон бусад ажалда шэнэ ёhoop хандалгын үльгэр жэшээ харуулхаhаа гадна, бурьялма ажабайдалдамнай коммунис шэнжэ, шэглэл нэбтэрүүлнэ бшуу. Гэтэр ниитын хэрэг, нангин хэрэг мүн гээд социалис үзэл бодол номнодог. Тииhээ тиитэр хубиин хэрэгээр үлүүсэ шунахайрдаг, хомхой хобдог зан аашa гаргадаг, нэгэ үгөөр тоб шолбол, «үлүү хараад, булуу химэлээд hууха дуратайшуул үшөөл бии ха юм даа. Урагшаа дабшахадамнай тодхор татадаг эдэ мэтын этэгээдүүдые «халаахай» мэтэ хорото зүйлөөр саашадаашье хайра гамгүйгөөр хордохооxомнай лабтай.

Хэнэйшье мэдэхээр, «хүн хүндөө дайсан харша шононууд гээшэ» гэжэ шүдэнэйнгөө түүрэтэр, шулhэнэйнгөө сэсэртэр буржуйнарай номнодог ёро муута заншал иимэ. Тиин гэhээ, «хүн хүндөө — дүтын нүхэр, hайн тала» гэhэн манай коммунис ёhоной hайхан жэшээ иимэл даа... Совет хүн — коммунизмын түлөө эдэбхитэй дүлэтэ тэмсэлшэ мүн. Ушар иимэhээ соёл сурталай талаар манай партиин, мүн энээндэ сэхэ хабаатай нютагуудтахи эмхинүүдэй хамаг эршэ далайсань түрүүшын ээлжээндэ коммунизмын үе сагай хүнүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүримүhэн зорюулагдаха ёhотой. Яахадааб гэхэдэ, энэ асуудал уласхоорондын удха шэнжэтэй.

Үнгэрhэн дайнда Советскэ Союз хамагhаа ехэ хохидол, гэмтэлдэ ороhоороо шэнэ дайнhаа иитэрээ шэшэрдэг, тиимэhээ эб хамта байхые зар тунхаг тараадаг юм гэжэ империализмын тухирдаhад номнодог байна. Тэдэнэй ямаршье үндэhэ баримтагүй иимэ шашалдаан хадаа тон лэ нохойн хусаhантай алдирхуу ааб даа.

Хүн түрэлтэнэй аша туhын тулада шэнэ шэнэ нээлтэнүүдые шэнжэлэн тодорхойлхо, hайн hайхан үйлэ хэрэг бүтээхэ, зохёохо гээшэ коммунизм байгуулагшадай нангин хүсэлэн мүн. Имагтал амгалан байдалай энхэ тайбанаар хүгжэн оршохын түлөөдэ ороноймнай хэды олон эрэлхэг баатар хүбүүд үнгэрhэн дайнда ами наhаяа үгөөб?! «Арад зонноймнай хэдэн мянган үрэ бэенэр ерээдүйн зол жаргалта байдалай түлөө мүнөө шуhаяа адхажа, наhаяа үгэжэ байна бшуу. Дайн — хүн түрэлтэнэй эгээн жэгшүүритэ муухай хэрэг. Дэлхэйн хүн зондо хэды ехэ үхэл, зоболон асарhан энэ дайнай hүүлээр удаан сагта амгалан байдал тогтоhой. Иимэ бузар булай дайн дахяад хэзээш болохогүй гээд этигэе...» Иигэжэ фашис түрмын оёорhоо Закарпатиин Украинын герой Олекс Барканюк түрэлхи нүхэдтөө бэшэhэн байгаа. Мүнөө тэрэнэй үгэнүүд амиды юумэдтэл хүнэй зүрхэ сэдьхэл дайран, ямар нангин hэргылэмжэ түрүүлэн соностоноб!

Мүнөө үеын орон доторхи, мүн гадаадын байдал хараада абажа, хаа хаанагүй хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шангадхаха зуураа, хуушанай революционно болон арадай бодото түүхэhээ ёhото омогорхол түрүүлмэ материалнуудые шадамараар хэрэглэхэ шухала. Мүн энээн тушаа КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй тогтоол соо тодорхойгоор заагданхай.

Мүнөө үе хадаа ехэшье, багашье оронуудай ганса нэгэзрээ хүгжэн оршохо саг бэшэ ха юм. Хэрбээ баруунай национал-шовинистнуудай номнодог ёhoop «бүмбэрхэ» болоо hаа, эб нэгэдэлтэ социалис лагериин оронууд халбагаа хахарха гэхэ гү, али бэе бэедээ огто этигэлсэхэгүй, харилсан туhалалсахагүй, тиихэлээрээ эдэ оронуудай экономико болон саашанхи хүгжэлтэнь хараа байса hуларха болоно бшуу. Иимэ «теори» уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэ угаа харша, аюултай хэрэг.

СССР дотор коммунизм байгуулха хэрэгые совет хүнүүд өөрынгөө интернациональна уялгада тоолодог. Энэнь ямар удхатай юм бэ гэбэл, мүнөөдэр манай байгуулжа байгаа коммунизмын хэрэм бүхы хүн түрэлтэнэй саашанхи хүгжэлтэдэ сэхэ хабаатай, нүлөөтэй ха юм. Олон түмэнэй угаа ехэ эдэбхи, зоригжол бадаруулhан арюун нангин хэрэгнай интернациональна бэшэ, харин национальна (доторой) бодолоор нэбтэрэнги байгаа hаань, нэн түрүүн бидэ коммунистнуудай иитэрээ оролдоhонойшье урма, туhагүй hааб даа. Тиихэлээрээ, совет патриотизм гээшэ хамаг удха, хэлбэри маягаараа интернационализмын гүн бодол, арюун үзэлтэй тон тааралдана. Яахадаа тиимэб гэбэл, Агууехэ Октябриин социалис революциин нүлөөлхы хүсэн, СССР дотор коммунизм байгуулгын жэшээ, мүн уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хүсэтэ хүгжэлтэ — энээнэй толотомо гэршэ, тодо баримтань болоно.

Сусаршагүй зоригжол түрүүлдэг социалис патриотизм, пролетарска интернационализм хадаа совет хүнүүдэй арюунаар сахидаг эгээн hайхан шанар мүн. Ушар иимэhээ өөрынгөө хуулита ёhoop хүгжэжэ байгаа түүхын ябасые зогсоожо шадаха тиимэ хүсэн энэ дэлхэйдэ үгы бшуу. Марксизм-ленинизмын хэзээдэ мүнхэ сургаал баатар совет арадые коммунизмын шэнэ шэнэ илалтанууд тээшэ зоригжуулан хүтэлнэл.

А. КАРАСЕВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

Социалис оронуудаар

...И РОГУЦКИИН ГАЙХАМ-...ШАГТА МЭРГЭЖЭЛ

...хүн балайшье томо бэе-
...шэ юм. Тиимэшье hаань
... «бульдозер», «трактор»
...рлэдэг. Энэ хүн мэргэ-
... инженер-барилгашан.
... Польшын шэнэ барилга-
... бодхоохо проектнүүдые
... бэелүүлдэг ажалтай

...инженернай Антони Рогуц-
...ашэ. Польшын эгээ ехэ
...рилга — Плоцкдохи неф-
...ческэ комбинадай барил-
...ректор Антониин хүтэлбэ-
... 10 мянган хүдэлмэри-
... мянган мориной хүсэтэй
...нууд, хахад миллион ки-
... ашаа үргэхэ шадалтай
...н, нэгэ минута соо 80
... кубометр хайр шорой
... гаргаха асари томо эк-
...рнууд ажалладаг байна.
... Рогуцкий сүүдхэдээ 18
...алладаг. Үдэрэйнгөө гур-
... нэгэ хубиие бетонщигуу-
...гнууршадай, арматурщи-
... дунда үнгэргэдэг. Эсэхэ
... огтолон мэдэнгүйгөөр
...даг хадань «трактор»,
...зер» гэжэ наадангаа нэр-
...айна. Энэ хүн дүшэ гара-
...ообошье, охин дундаа яба-
...нуу хүн шэнги. Абань
...аар барилга хэдэг байжа,
...э барилгада дуратайгаар
...н байгаа. Инженерэй ди-
... болохын урда тээ Антони
...да hайса ажаллаhан.
...рецүүдэй hандарган hал-
... Вроцлав городые hэргээн
...одо ажаллажа, «Габьяа-
...лөө» гэhэн шагналда хүр-
... Шэнэ Гута гэдэгтэ В. И.
... нэрэмжэтэ металлурги-
... комбинат бодхоожо эхилхэ-
...тони баhал ерэлсээд бай-

...саhан хоёр коксово за-
...оо ашаглалгада оруулаг-
...хилхэдэ, Польшын метал-
... энэ ехэ түбэй дэлхэй
...урхажа байхада Антони
...й Шэнэ Гутаhаа ошоhон
...ай. Табан жэлэй туршада
... эрхим hайнаар ажаллаhа-
...лөө Антони дахин прави-
...нна шагналда хүртөө hэн.
...матээр инженер Антони
...ин бодхоолсоhон завод,
...нуудые тоолохо болоо
...аа олон.
... барисаан» гэдэг нефте-
...й барилгын эхилхэдэ Ан-
...туцкий Плоцк эльгээгдэ-
...на. Ерэхэ жэлэй эхеэр
... нефть Мазовецкэ нефте-
...скэ комбинадай (Плоцкдо)
...омо амhартануудта эюулэг-
...лхэ.
...ые хүгжэнги индустри-
... түрэн болголсоhон гайхам-
... хүнүүдэй нэгэн Антони
...ий болоно.

(ТАСС-ай корр.).

УРГАСА ХУРЯАЛГА ТҮЛЭГ ДУНДАА

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Румыниин таряаланда саахарай свёкло, наран сэсэг, ороohыень абаха кукуруза түлэг дундаа хуряагдажа байна. Мүн виноград хуряажа эхилэнхэй. Эдэ ургамалнуудай ургаса хаа хаанагүй hайн. Бухарестын областиин ажалшад ургаса хуряалгада түрүү hуурида гаранхай. Ниислэлэй областиин ажалшад 100 мянган гектарай кукурузые, наран сэсэгэй тарилгын хахадые, саахарай свёклын тарилгын дүрбэнэй нэгые хуряагаад байна.

Добруджска, Галацка, Плоештскэ болон бусад областьнуудта ургаса хуряалга эрхим hайнаар ябуулагдана.

АЖАНА hАЙН БАЙДАЛАЙ ГЭРШЭ

Чехословакиие машинануудай орон гэжэ нэрлэдэг болонхой. Энэнь зүб. Юуб гэхэдэ, машина бүтээлгэ Чехословакиин бүхы индустриин үндэhэ hуури мүн. Хэрбээ Либерец городой яармагта ошожо хараа hаа, «Чехословаки_тон эрхим гутал, мебелэй, гоё hайхан хубсаhанай, телевизорэй орон» гээд нэрлэхэ, байхат. Хүнгэн промышленностиин гаргадаг бүхы эд бараан, хэрэгсэлнүүдые магазинуудhаа hаад тойбогүйгөөр абажа болохо. Заншалта ёhoop үнгэргэгдэдэг Либерецкын яармагта энэ жэлдэ 9 мянган элдэб зүйлнүүд табигданхай. Арадай 176 предприяти, 100 гаран үйлэдбэриин кооперативуул эдэ бүгэдые хэhэн байна бшуу.

Эндэхи яармагта 45 мянган паар элдэб янзын гутал бии. Павильонуудтань хэдэн арбаад мянган пальто, костюм, кофто бии байна. Гадна элдэб янзын мебель, ковер, спортивна онгосо, аянщалгын майхан, электроприбор, шэлээр бүтээгдэhэн зүйлнүүд, эхэнэрэй сүүмхэ, оёдолой машина, зүүн, үхибүүдэй нааданхай болон бусад бии даа. «Үхибүүд, залуушуул» гэhэн павильондо мүн лэ шухала хэрэгтэй зүйлнүүд булта бии. «Гэр бүлэ» гэhэн павильон соо гэр байраяа хайшан гэжэ шэмэглэн түхеэрхэб гэжэ ойлгожо абахаар.

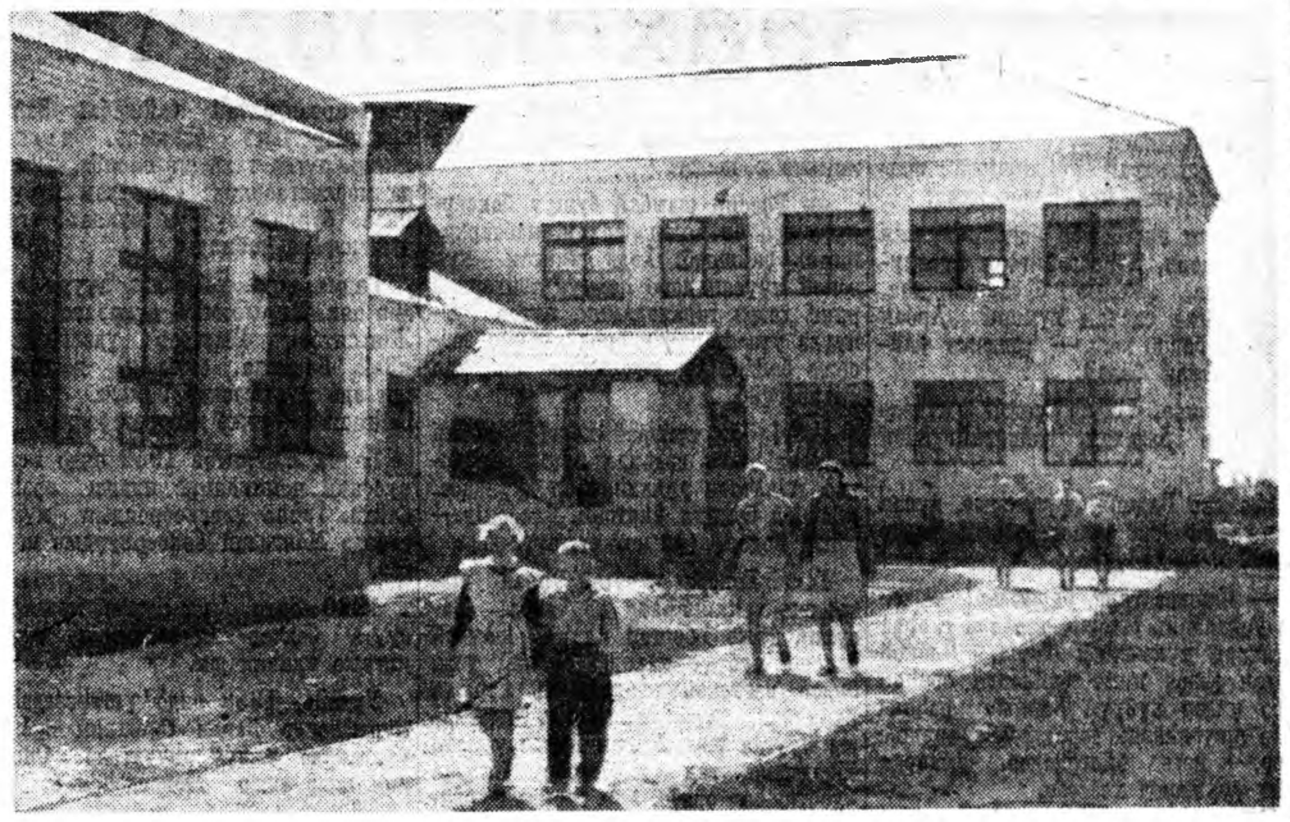
Либерецкын яармагта табигдаhан зүйлнүүд Социалис Чехословакиин ажабайдалай гоё hайхан болоhониие, хүнэй аша туhада ямар ехэ анхарал оролдолгын гаргагдадагые элитээр тодорхойлно. Үргэн хэрэглэлэй эд бараае улам ехэдхэхэ тухай парти, правительство ехэ анхарал табидаг.

(ТАСС-ай корр.).

Румыниин Арадай Республикын ажабайдалда эхэнэрнүүд ехэ hуури эзэлдэг. РНР-эй үйлэдбэри дээрэ хүдэлдэг бүхы ажалшадай гурбанай нэгэ хуби шахуунь эхэнэрнүүд юм. Орон дотор арба нэгэ мянган эхэнэр-инженер бии, 300 гаран эхэнэр научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэридэ хабаададаг. Зураг дээрэ: Румыниин түрүүшын эхэнэр-астроном Корнелия Кристеску.

Аджерпрессэй — ТАСС-ай фото.

КАЗАГАЙ ССР. Республикын hургуулинуудта 560 мянган үхибүүд сентябриин 2-то партануудта hуугаа. Шэнэ газар элдүүрилдэг совхозуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай зуу мянга шахуу үхибүүд анха түрүүнээ hургуулида ороо. Мүнөө жэлдэ Кустанайн областьдо найман шэнэ hургуули нээгдээ. «Казахстанец», «Севастопольский», Бауманай нэрэмжэтэ совхозуудта болон бусад ажахынуудта үхибүүд hургуулиингаа шэнэ байшангуудые тололоо. **Зураг дээрэ:** «Севастопольский» гэжэ таряан ажалай совхоздохи арбан нэгэн жэлэй шэнэ hургуули. Энэ hургуули 360 хүнэй hууритай.

ТАСС-ай фотохронико.

„ПОБЕДА" КОЛХОЗДО

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Эндэхи модошо дархашууд колхозойнгоо түб hууринда дүтэхэнэ 150 үнеэдэй, 120 тугалай багтаха типовой байрануудые шэнээр бариба. Мүн малшадай байха 4 гэр бүтээгдээ, мал уhалха худаг малтагдажа бэлэн болоо.

Мүнөө энэ фермын дэргэдэ газар дээрэ силос дарагдажа байнхай.

800—900 ГРАММААР

Хандажаб Гармаев өөрынгөө нүхэр Юмжиртэй тугал харадаг болоhоор үнинэй, баян дүй дүршэлтэй болонхой. Тэдэнэр ажалдаа коммунис ёhoop хандажа, шэнэ амжалтануудые туйлана. Мүнөө жэл 91 тугал харууhалжа, зунай hарануудта толгой бүриинь сүүдхын шэгнүүр 800—900 граммаар нэмэгээ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Колхозой hаалишад С. Ринчинова, Х. Абидуева гэгшэд январь — июль hарануудта үнеэн бүриhөө 1053—1052 литр hү hаажа, социалис мүрысөөндэ түрүүлээд ябана. Мүн залуу hаалишан Валентина Николаева эдэнhээ балайшье гээгдэнэгүй. Энэ үе соо үнеэн бүриhөө 1011 литр hү hаажа, мүрысөөндэ гурбадахи hуури эзэлбэ.

ШАДАМАР БЭРХЭ МАЛШАД

Дамдин Гармаев дүршэлтэй бэрхэ малшан гэжэ колхоз соогоо суутай болонхой. Мүнөө Дархинта нютагта залуу малнуудые түлжүүлхэ, шахажа таргалуулха гүүртэдэ хүдэлнэ. Гүүртэдэнь 129 бурүу байhан юм.

hаяхан энэ гүүртэhээ 60 бурүу 12—14 hаратайдаа гүрэндэ тушаагдаа. Тиихэдэ толгой бүриинь шэгнүүр 250—270 килограмм болоhон байгаа.

Мүн 78 наhатай Бадма Банзаракцаев залуушуулhаа дутуугүй hайнаар хүдэлжэ, колхоз соогоо хүндэтэй болоо.

Б. Шоёнов,
хүдөө бэшэгшэ.

Зэдын үйлэдбэриин
управлени.

hониншье, hайшаалтайшье

Тори тосхоной (Зэдэ) соёлой байшангай хүдэлмэрилэгшэд hаяшаг асуудал-харюугай үдэшэ үнгэргөө. Олон хүн суглараад, 50 гаран асуудалда харюу үгтөө.

Суглларагшадай hураhан эдэ асуудалнуудта Ториин сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Осколков, совхозрабкоопой түрүүлэгшэ нүхэр Кочелев, дунда hургуулиин багшанар нүхэд Шулунов, Саргаева, Улаханов ба бусад харюусаа.

hүүлээрнь нүхэр Ахмадулинай хүтэлбэрилдэг агитбригадын гэшүүд hонирхолтой концерт харуулба.

П. Халтанов.

Хүүгэдэй баяр

Колхозойнгоо түбhөө хорёод шахуу километрэй хараатай газарта оршодог Түхэм тосхоной хүүгэд шэнэ баригдаhан байшан соо hуралсалайнгаа шэнэ жэлые эхилбэ. Энэ эхин hургуулида 40 гаран хүн hурана. Уужам hаруул шэнэ hургуулитай болоhондоо hурагшад баяртай.

Энэ байшан ехэнхидээ түрэлхидэй хүсөөр баригдаhан байна.

Хязгтын үйлэдбэриин управлениин XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой 2-дохи бригадын гэшүүдэй hуурин — Түхэм тосхоноорхин шэнэ клуб бариха бэлэдхэл хэнэ.

С. Биликтуев.

Нүхэр тухайгаа...

САЯАНАЙ Сарьдагhаа дуттуугүй гэхээр саhата мүндаргануудай мүнгэн дуулгата оройнууд үглөөнэй наранай элшэ туяанда ялалзан, мүшэтэн байхадаа, яагаа hайхан бэ, эндэхи байгаалиин мүнхэ сарюун үзэгдэл! Тиин гэhээ, үндэр хярын оройгоор үүлэ манан тогтожо, бордоhо саhанай гэб гэнтэ шэртэhэлэн, шэрбээд лэ орхибол, «хэдэн хоногто шуурган hалхин шуухираал гээшэ гээд, иимэ ушарта хойто зүгөөрхин хэлсэдэг.

Тэрэл үедэ болоhон нэгэ үйлэ ушар мүнөөшье ой ухааhаам гарагшагүй.

Үбэл байгаа. Бордоhолжо эхилhээр дүрбэдэхи үдэрынь гээшэ hэн гү, али табадахи хоногтоо бэлэй гү, али ой модо орбонтойнь хиидхүүлжэ унагаама, гайтайхан шанга hалхин болоогшо бэлэй. Тиихэдэл хүн зонhоо холо салуу, далаад модондо байдаг манай геологическа отряд бэрхэшээлтэ байдалда ороhон юм. Юун болооб? Хадын «hарабша доро» татаатай отог-майханиинь дээрэhээ хэмхэрэн унаhан хүр саhанда даруулшоо гү? Хамаг ажалай эршэ hудаhа хүдэлгэдэг хүсэтэ компрессор-машинань hаатан зогсошоо гү? Газар дорохи үнэтэ малтамал тодорхойлhон инженернэ тэмдэгүүд оро бодогүй хиидэшоо гү? Юун болооб?! Даб дээрэ тиимэ гэхысэ уршаг аюул татажархиhан юумэ үгыл даа. Харин... хэдэн хоногой бордоhо шуурганhаа тодхортожо, геологуудай хүнэhэ-хүшэнь барагсаан дууhаа бшуу. Иимэ ушарта тэдэнэртэ эдеэ хоол морёор асаржа хаяхаhаа байха, машина, вертолёдойшье харгы хаагданхай ха юм!

Хүн амитанай хүлөө газаа табишагүй гэхээр hалхин улам гааран шангадажа, оршон тойронги байдал миил бүрэнхы хуаа тооhоор үрьенэ... Юу хэлэхэб, сагай шахардуунь аргагүй. Утаhан холбоошье хүдэлхээ болиhон. «Хайшан гэлтэйб, ямар арга бииб?» — хэн юунгүй иитэрээ hанаа үнөөн болоhые адаглажа мэдэхээр hэн.

«Хэр бирахабиб? Хүхэ мяхаа татасараа шортоо зобоод, hүүлэй hүүлдэ хооhон наадан боложо hалаха гүб? Үгы, туршаад лэ үзэхэ байна!» — иигэжэ нютагаймни нүхэр эрид сэхэлдин шиидэhэнээ начальнигта мэдүүлбэ. «ДТ»-гээр дүтынь хаража дабаа сэхэ дабаха гээшэ гайтайхан хэрэг. Тиихын хажуугаар энэ hалхин... Вася, дахин hайса бодожо, шүүжэ үзэ, тиигээд...» гэхэhээ бэшэ отрядай ахалагша тэрээндэ тобтой харюу үгэбэгүй. «Вася бултанhаа бүхэ hодо жэгүүр ургашоо юм гү? Энэ шуурган соо хайшаа дэгдэхэнь гээшэб?» — гэхысэ шоглохошье дуратайшуул бии hэн...

ЭДЭНЭЙ мэдэлдэхи hанаха байха ори ганса «ДТ» тракторайнь харгыда hаатаашоо hаа юун болохоб?! Тэдэниие абарха, аршалха ондоо «бурхан» эндэ үгы ха юм. Мүнөө налайха саг бэшэ. Даб дээрэ зүбшэhэнэй удаа тракторист Ринчиное баазада эльгээгээд туршаха гэлсэбэ. Үшөө хэдэн хоногто hалхилхань мэдэгдээгүй...

— Зориhон хэрэгэйнгээ захадань гаража ерээ hааш, мэдэлдээ байhан хамаг баялиг бултынь шамда үгэхэ hэм! — гэжэ Васида отрядай ахалагша Т. П. Гриневич наадан hагад хэлээд, замда hайн ябахыень юрөөбэ.

— Тарас Прокопьевич, намда ямаршье мүнгэ, зөөри хэрэгтэй бэшэл! Орондонь хари хоёр, гурбан hайн хүбүүдые үгэгты... Булад агтынгаа хаба хүсэ харуулхал байхаб! — гэжэрхёод, Вася сабшалаата хурса туруудайнь орондо хуягта гэнжэ мөөрнүүдыень нарибшалан бэхилжэ байгаа бэлэй...

Тэрэ гэhээр хахад сүүдхэ үнгэрбэ. Бэрхэшээлтэ замда гарагшад тухай дуулдаха юумэн байхагүй. Гансал шуурган hалхин мэгдүү шангаар эшхэржэ, hүрөөтэ мэдэрэл түрүүлнэ. Энэ үедэ ороhон лэ газарташ — Вася Ринчино, зоримгой нүхэд тухайнь — халуун арсалдаан. «Бэрхэл ааб даа. Шортоо бэеэ, машинаяа зобоогшод гээшэ» гээд зарим нэгэн тархяа hэжэрэн, этигэн ядана. «Тиимэ бэшээ! Вася нарата Буряад талын хүбүүн! Шадахал байха!» — гэхэ мэтээр нүгөөдүүлынь тэрэнэй шуран бэрхые мэдүүлхэ гэжэ оролдоно.

«Үдын hүүл багта дабаа хүнтэржэ, байрадаа булта hайнууд хүрэжэ ерээ...» гэhэн түрүүшын баярта мэдээсэл бултанай зүрхэ сэдьхэл доhолгобо.

«Вот как, минии земляк! Одоо мэдэбэ гүт? Шадаха байха, хэлээл hэм! — гээд, бүтүү хазаар hахалтай ород хүбүүн булан тээhээ шанга шангаар дуугарна. — Байзагтылши, ехээр бүхүхилдэгты... Саг үшөө эртэ, — гэхэ мэтэшэлэн нүгөөдүүлынь хүхирмүү зонойнгоо зүрхэ даран хорисогоонод.

...Баярта мэдээсэл тэдэниие үни удаан сэнгүүлээгүй... Ушарынь тэрэ hүниндөө дахяад шангаар hалхилаа бшуу. Рациин хэдышье «ти-та, ти-та, ти-та» гэхэдэ, үрэ гараха юумэ үгыл даа. Тиин гэhээ «мүнөө ашаатай гарахань. Хүлеэгты... Угтагты...» гэhэн тобшохон радиограмма абташаба...

ДҮТЫН ТҮРЭЛХИД, нүхэдhөө хэдэн зуун модондо холо байдаг эдэ геологууд агуу илалтын дүтэлhые хүлеэжэ ядан байhандал, шуурган дундуур зорижо ошоhон баатар хүбүүдээ ямар ехэ баяртайгаар угтаа гээшэ hэм! Тусгаар «НЗ-дэ» үлөөhэн hүүлшын продуктнууд үни хада «hээлүүртэ» гаранхай.

...Мүндаргата хүбшын оройгоор hөлонго туяагаа татууляар, үдэшын наран хоргодон саашаа талииба... Тиигэhээр байтар, уданшьегүй «ДТ»-гэй хүнхинэхэнь бүри дүтэхэнэ дуулдашабал даа. Трактор агтын солгёон аялга хэтэ мүнхэдөө hажан дууража байгаа хүбшын хүндые сууряатуулхаhаа байха, түрэл нютагhаа аяар холо хонон үнжэн хүлеэгшэдэй зүрхэ сэдьхэл ямараар доhолгооб! Уданшьегүй ехэ шарга хойноо шагтагалhан булад хүлэг бэеэрээ харагдаад, байрын хүр саhа бардам бардамаар «үмхэн залгижа» урагшаа тэгүүлнэ...

Дүтэлэн ерэхэдээ, нютагайм хүбүүн бэшэнтээ хамта кабина сооhоо дорюухан зандаа энеэбхилhээр буужа, ханинарайнгаа халуун баясхаланда хүртэhэн бэлэй.

***

Зүгөөр хэншье эндэ «ура», «бара» хашхараагүй. Юундэб гэхэдэ, үдэр бүриинь хэрэг ажал иимэл байха ёhотой шэнгеэр геологуудта hанагдадаг. Мүн холын аянда урдынхидаал мэтэ ябаад ерэhэн шэнгеэр нүхэдтөө хөөрэжэ байhан Васиин шэг шарайда ямар нэгэн хубилалта тэмдэг обёорхоор бэшэ hэн. «Вася урагшаа эрмэлзэн ябадаг, ёhотой патриот... Шуурган хүйтэниие дабажа ошоhон тайгын эрэлхэг баатар... Иимэ хүнүүд — бэрхэшээл мэдэдэггүй...» гэхэ мэтээр хани нүхэдэйнь hайшаал дуулахадаа, үнэхөөрөөшье омогорхонгүй байхын аргагүй бэлэй.

Энэ хадаа шуурган бордоhото Баунтын хүбшэдэ болоhон хэрэг. Ивалгын талада түрэhэн эрэлхэг зоригто нүхэр тухайгаа тодорхойлон хөөрэхэ хүсэлни иимэ hэн...

Ч.-Ц. Санжиев.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной сентябриин 11.

Элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд тухай

„Заахан Бадма“

Арбан табатайхан Бадмын нютаг-таа долоон класс дүүргээд, Улаан-Үдын багшанарай училищида орохоёо ерэхэдэнь, аха классайхид:

— Юун ши багша болохо хүмши даа, юрэдөөл, хүдөөгэйнгөөл һургуулида һура, эжыдээ бусалши даа. Бэеэр яагаа заахан хүмши? Арбан табатай бэшэ хаш,— гэлдэжэ байжа наадалаа бэлэй.

Нээрээшье, Бадма үетэн нүхэдһөө бэеэр багахан, ташарайгүйхэн һэн.

«Заахан Бадма» гүүлэхэдээ, дураа гутан тэрэ аха классайхидай үндэр бэетэй нэгэ хүбүүндэ:

— Наашаа гара, барилдая! — гэжэ урдаһаань ошожо, тэрэнэй гарһаа татахаар хүлзэшоод байба. Олоной нюдэн дээрэ иимэ байдалда ороһон тэрэ үндэр хүбүүн Бадмые бщһангяар шэхэнһээнь дараад, абаханыньеие тэрэ,— нэгэ ойлгоходоо, амаараа элһэ үмхэшоод хэбтэбэ.

Тойроошодто наадалуулһан үндэр хүбүүн газарһаа бодожо, хэлэхэ үгэеэ оложо ядан, улайшоод байгаа бэлэй.

Баһа нэгэ иимэ ушар болоһон юм. Улаан-Үдын нэгэдэхи спортивна һургуулиин тренер багша Владимир Николаев (мүнөө спортын мастер) тиихэдэ хүбүүдые боксоор һоридог, залуушуулые секцидээ шалган абадаг байба. Нэгэтэ Бадма боксер болохом гэжэ хүсэеэ туршахаяа Николаевта ерэбэ гээшэ. Тренер заахан Бадмые дуудаад, нүмпэгэр арһан бээлэй барюулжа:

— Тээ тэрээхэн хүбүүнтэй шаасалдаад турша, —гэбэ.

Бэеэр заахашье һаа, барилдахадаа шүрбэһэлиг Бадма хүбүүхэн нүгөөдэһөө ай айһаар, тархи түрүүгүй шаалгуулхадаа: «Энээнһээ хойшо, энээнһээ сааша боксёр болохом гэхээ болёоб»,—гэжэ хэлэбэл даа.

Тээд үетэн нүхэдынь Бадмын шандааһалигые мэдэдэг тула дахин тэхэрижэ, хүсэеэ туршахыень тухирба. Долоон хоногой һүүлдэ зүрхэеэ дараһан Бадма үгэдэмнай орожо. Буряадай мүнөөхи суута боксёр Николаевта ерэхэдээ:

— Би бээлэйгүйгөөр сохилдоод туршаһуу,— гэжэ хэлэбэ.

Тиихэдэнь тренер:

— Бокс хадаа наншалдаан бэшэ, харин бэеын элүүртэ угаа хэрэгтэй спортын нэгэ зүйл гээшэ гэжэ ойлгуулһан байха.

Бадма боксын замаар, ехэ түргэн ургаа. Россин Федерациин боксернуудай мүрысөөндэ Буряадай республикаһаа түрүү һуури буляалдахаяа ошожо боломоор олон тоото нэгэдэхи разрядтай боксернуудай дундаһаа һаял хоёрдохи разрядтай болоһон, багшанарай училищиин гурбадахи курсын һурагша Бадма Жигмитовые эльгээгээ һэн.

Холын городто үнгэргэһэн түрүүшынгээ туршалга тухай Бадма иигэжэ хөөрэдэг.

— Россин шамбай бушуу боксернууд соо би эгээл заахан, набтарханиинь байшооб. Хэдэ мянган хүн зоной хүүеэн доро һаруул тэбхэрхэн ринг дээрэ гарахадамни, нүгөө углууда ута шараханород хүбүүн зогсожо байба. Би юуеньшье ойлгожо үрдибэгүйб.

Гонг! Энэ түмэрэй хонгёо абяан заригад гэжэ сэдьхэл руум ороходоо, илалтада уряалһандал дуулдаба. «Заабол булиха ёһотойб. Заабол!»— гэһэн бодол зүрхыем түгшүүлнэ.

Гонг! Гонгын хүсэтэй урялал шэхэндэм ханхинаһаар лэ байба. Засухин гэжэ обогтой тэрэ шамбай боксер хүбүүе хахад финалай үедэ ондоо нэгэнтэй наадахыень хаража байхадаа, дүрэ барилыень адаглажа һуугаа һэм. Харин мүнөө уулзан гэхэдэмни, тад ондоогоор намдаа «добтолжо» оробо. Ута гарнууд урдаһаам тулаад, яажашье ядажа ябатараа, нэгэ мэдэхэдээ, пол дээрэ хэбтэжэ байлайб. Юундэ шэхээрни шууяад, зоной хашхаралдаһан абяан үгэ боложо ойлгогдоногүй гээшэб? Яахадаа эдэ табан боксернууд урдам зэргэлбэ гээшэб? ...«Зургаа», «долоо» болобо. Нэгэ ойлгон гэһээмни ринг дээрэхи судья ногдаун абаһан намда хургаа даран харуулжа байлай. Табан боксернууд гээшэмни табан хургад боложо ойлгогдобо. «Юһэ» гэжэ тоолохотойнь зэргэ һуга харайн бодожо ерээд, шадал мэдэн нүгөөдэдөө добтолжо оробоб. Хаанаһаа ерэһэн шадал тамир бэедэм зангиршоо юм, нүгөө хүбүүгээ рингдэ хашажа ороходомни: «сохи, сохи, буряад хүбүүн!»,—гэжэ байжа москвагаархид намайе дэмжэн, түрүүшымни хүшэр илалтые туйлалсаа һэн.

Тэрээнһээ хойшо Бадма Жигмитов олон мүрысөөнүүдтэ урагшатай ябажа гараа. Дэлхэй дээрэ мэдээжэ боксернууд, Советскэ Союзай чемпион Стольников, Европын чемпион Быстров гэгшэд Бадма Жигмитовэй баруун гарай шанга сохилтые туршажа мэдэхэдээ, «Жигмитовэй сохилто» гэжэ суу табяа һэн. Мүнөө Европын чемпион болоод байһан Быстров нэгэтэ Бадматай хүсэеэ туршахадаа, раундын хоорондохи забһарлалгада тренертээ ерээд: «Яахашье аргам һалаа, юушье хэжэ ядабаб»,—гэхэдэнь, тренерынь: «Ойлгод гэжэ яба, баруун гараараа эльгэн худар ёбордог. Гурбан раундаа тэсэжэд үзэ!» —гэжэ байгаа гэхэ. Нихэдэ хүсэтэ боксер Быстров шахардуу байдалда ороол гээшэ һэн ха.

Быстров Жигжитов хоёрой тулалдаан арсалдаатай байшаба. Зарим судьянар нэгэ талыень, заримаһиинь нүгөө талыень бариба. Тиихэдэ москвагаархид: «Харахан хүбүүн илаа, буряад хүбүүн буляа»,—гэлдэн нэрьеэ табилдаа.

Бадма эндэ хоёрдохи һуури эзэлээ һэн. Мүрысөөнэй дүүрэһэн хойно Жигжитовые Быстров үдэшэхэдөө: «Зай, Бадмаха, сэхыень хэлэхэдэ, ши энэ мүрысөөндэ намая илаһан байгааш»,—гэжэ мэдэрээ бэлэй.

Бадма Жигмитов 1959 ондо Белоруссиин чемпиониие илажа ерэһэн байха. Гадна уласхоорондын мүрысөөндэ Монголой боксернуудые шүүгээ.

1960 ондо Алас-Дурна хизаарай суута боксер Орешкиниие Бадма иигэжэ илаһан юм.

Урдань, 1958 ондо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Бадма Орешкин хоёрой уулзахада, алдуу эндүүгээр Орешкин илаа гэжэ тоологдоһон байгаа.

...Рингын хоёр углууда суута хоёр боксернууд һүүлшынгээ заабаринуудые тренернүүдһээ абажа байба. Юун болохонь гээшэб гэһэншүүгээр хэдэн зуун улаан-үдынхид театрай ехэ зал соо шэмээгүй һууна.

Гонг! Секундын таһархай соо Бадмын бүхы хүсэл зоригынь, хүсэ шадалынь хоёр гарайнгаа балсанда орожо зангиршоо хэбэртэй. Энэ гонгын абяантай хамта бүхы зал амисхалаа үргэн байба. Юун болгшо ааб? Орешкин урдынхяараа минисгэйдэл һүрэжэ ерэхэ байха гэжэ Бадма мэдэжэ байгаа. Зүб даа, алдаагүй. Номгон даруу зантай Бадмын углууһаа холо ошоогүй байтар, бэедээ найдангги Орешкин харайжа ерээд, һагсаганажа байтараа... юун болобо гээшэб: пол дээрэ унашаба. Энээнтэй адли хүл дээрээ бүхы зон бодошоод, амяа татан байбад.

«Алдуу болоо, Орешкин иигэхэгүй» гэһэн һэжэг бодол зариманай зосоо түрөөд, шүдөө зуун, ама алдаагүй байбад. Юһэ тоолоһоной удаа шамбай боксер бодожо ерэһээр, дахин харайжа оробо. Теэд яахаб, Жигмитовэй зангиршаһан хүсэн балсанууд соогоо багтажа ядан байгаа биш уу. Сибириин суута спортсмен дахин үбдэгэлдэшэбэл даа.

Бадмын энэ илалтые өөһэдөө туйлаһан юумэдтэл бокедо дуратай улаан-үдынхид хүл дээрээ бодон, баяр гайхалаа мэдүүлэн нэрьежэ, театрай ордониие дэлбэ татахаар боложо байгаа бэлэй. Тиихэдэ Бадма Жигмитов Алас-Дурна хизаарай чемпион табадахияа болоо һэн.

З. Гомбожабай.

Энэ басаган эрхим механик

Киномеханик ажалшадта шэнэ, һайн һайн картинануудые харуулжа, тэдэнэрэй культурна эрилтые хангана. Улаан-Үдын «Эрдэм» кинотеатрай механик Людмила Русаковагай хүдэлмэрөө шадамараар эмхидхэжэ шадаһанайнь ашаар кино һайнаар харуулагдана. Мүн дуунинь зохидоор тааруулагдаһан байдаг.

Людмила Русакова—коммунис ажалай ударник. Ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг дээрэһээ кинотеатрайнгаа месткомой гэшүүн. Эрхим хүдэлмэриингөө түлөө энэ нүхэр оло дахин баясхалан, шагналда хүртэһэн байха.

Даажа байһан аппаратура түхеэрэлгэнүүдээ нарииаар барижа байдаг. Тиимэһээ тэдэнь хододоо һайнаар хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Людмила Русакова ажалайнгаа үедэ.

Я. Скарбовский.

Н. Сафроновой фото.

Байгалай үмэнэхи уларил

АЛТАН НАМАР

Сентябрь гаража, алтан намар манай эндэ айлшалба. Үдэр улам богони, һэрюун болоно. Гол горходой уһан тунгалагтаа, хүйтэрөө.

Мүнгэтэн ялалзаһан хюруу газар дайдые хушан, наранай гарахалаар шүүдэртэн дуһалтана. Сэлмэг дулаан үдэрнүүд байжа, алтан шаргал наран арюун тунгалаг огторгойдо мандан жаргана. Гээшье һаа. үглөөгүүр хүбэн сагаан манан хүльбэ дайдые бүрхөөдэг. Энэ үедэ байгаалида ехэхэн хубилалта боложо, модо, сэсэгэй набша намаа шарлан алтарна. Хада уулын хуһа, уляаһан шаргалтажа эхилдэг. Мойһоной, долоогоныи набша хүрин улаан үнгэ орожо, нуга тохойн, шэмэг болоно. Хүжэ үндэр шэнэһэн модоной шэлбэһэн хүрин шаргал үнгөөрөө хуһа, уляаһанай намааһаа ондоохон. Модоной набша шарлажа, удаахан байһанайнгаа һүүлээр унажа эхилдэг.

Тииһээ тиитэр сентябриин түрүүшын хахадта сэсэгээ гүбеэ, унаагүй ургамал үшөөл үзэгдэхэ. Байд байд гээд ойн захаар зарим сэсэг хэнзэлхэ.

Наратай дулаан үдэрнүүдтэ эрбээхэй, сохо тала дайда дээгүүр һүүлшынхеэ ниидэхэ, гүйхэ. Ногоон соогуур таршаа болон бусад хорхой шумуул олон зангаараа байха.

Заримдаа хии бараан боложо һалхилха, хура бороо орохо. Тиигэжэ байтар түрүүшын саһан үзэгдэхэ. Гол газарай саһан хайлаад, үндэр хада уулын оройгоор байрын саһан орохо. Тэндэ эртэ хүйтэрдэг. Модоной набша унажа үнгэрхэлөөр ой тайгын үнгэ хубилдаг.

Энэ һарада дулаан оронной шубууд урда зүг барин, һүрэг һүрэгөөрөө ниидэдэг байна. Хамагай түрүүндэ харааасгай, гургалдай орон урилан нүүхэ. Тэрэшэлэн бүргэд, сахали, хайлгана, элдэб нугаһад ниидэн ошонод.

Сентябриин һүүлшын арбан хоногто галуун олоороо ниидэнэ. Тэрэ үедэнь забхантай хүйтэн үдэрнүүд байдаг. Ой модон соогуур хүхэ буха шубуун өөдэ оруугаа ниидэн һүндэлхэ. Тоншуул модо тоншон, хоол бэдэрхэ. Тала дайда, нуга тохойгоор алаг туун олоороо ниидэжэ, элдэб хорхой шумуул эдидэг.

Һарын һүүлээр тарбаган, зумбараа. жэрхэ эшээндээ ороно. Алаг дааганшье үбэлжөөндөө ороһон байдаг.

Хура, торхируу шубууд тарянай газар дээрэ гаража эдеэлсэ бэдэрнэ. Эдэ шубууд буртаг үбһэнэй үрэһэ олоор суглуулдаг юм.

Сентябриин тэн багаар буга; хандагай, боро гүрөөһэн, оро зэргын ангуудай абяан дуулдаха.

Омоли түрһэеэ хаяхын тулада Байгалһаа гаража, гол горходто ородог. Тиихэдээ Сэлэнгэ мүрэниие үгсэжэ холо ябадаг.

Һарын һүүлээр модоной набша сүм унажа, алтан намар барагдаха.

Ин. Котов.

АЛТАН НАМАРАЙ АРЮУХАН ҮГЛӨӨГҮҮР... Н. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

Хилын саанаһа

Эб найрамдалые хамгаалха зорилготой

БЕРЛИН, сентябриин 9. (ТАСС). Баруун Германиин милитаризмын, тэрэнэй союзнигуудай бүхы добтолгоһоо эб найрамдалые хамгаалха, Германиин газар дээрэһээ хэдыдэшье дайн байлдаанай эхилэгдэхэгүйн түлөө тэмсэхэ гээшэ ГДР-эй национальна Арадай армиин зорилго болоно гээд ГДР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал Г. Гофман мэдүүлбэ.

СЕПГ-гэй сэрэгэй политикын, Эхэ оронoо хамгаалалгын гол шухала асуудалнуудые национальна Арадай армиин хүтэлбэрилхы хүнүүд зүбшэн хэлсэһэн байна. Тэндэ ГДР-эй национальна оборонын министр, армиин генерал Г. Гофман иигэжэ үгэ хэлээ гээд «Нейес дейчланд» газетэ мэдээсэ.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха тэмсэлдэ, коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай баримталдаг гол хараа шугамые бэелүүлгэдэ туйлагдаһан түүхэтэ амжалтанууд тухай, тодорхойлбол, агаарта, замбуулин дайдада, уһан доро ядерна зэбсэг туршалгые хорихо Москвагай хэлсээнэй ехэ удха шанартай байһаниие Г. Гофман онсолон тэмдэглэбэ.

Национальна Арадай армиин бүхы сэрэгшэд Германиин Нэгэдэмэл Социалис партиин, Германиин Демократическа Республикын правительствын бэелүүлдэг политикые сэхэ шууд дэмжэнэ гээд министр хэлэбэ.

Национальна Арадай армиин политическэ болон сэрэгэй-научна хүдэлмэри тухай дайшалхы ёһоор бэлэн байлга, сэрэгүүдые хүтэлбэрилхэ тухай асуудалнууд зүблөөндэ хэлсэгдээ гэжэ «Нейес дейчланд» газетэ бэшэнэ.

Аха дүүгэй хани барисаанһаа үндэһэлһэн худалдаа наймаан

ГАВАНА, сентябриин 8. (ТАСС). Советскэ Союз Куба хоёрой хоорондо худалдаа наймаанай хүгжөөгдэжэ байһан тухай «Нотисиас де ой» газетэ бүхэли хуудаһа гаргаба. Хоёр оронуудай хоорондо худалдаа наймаанай харилсаануудай тогтоогдоһонһоо хойшо худалдаа наймаан саг үргэлжэ ехэдхэгдэнэ гээд газетэ тэмдэглээ.

Советскэ Союз Куба хоёрой хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаа холбоон аха дүүгэй хани харилсаанай, пролетарска интернационализмын хүгжөөгдэжэ байһаниие элитээр тодорхойлно гэжэ «Нотисиас де ой» газетэ бэшэбэ.

Брнодо эмхидхэгдэһэн яармагта

БРНО, сентябриин 9. (ТАСС). Брнодо эмхидхэгдэһэн уласхоорондын табадахи яармагта мүнөөдэр Советскэ Союзай национальна үдэр үнгэргэгдэбэ. 5 мянган дүрбэлжэн метр зайе эзэлһэн советскэ выставкые харахыень СССР-эй экспозициин директор И. А. Гулай тэндэ ерэһэн хүнүүдые уриба.

Энэ үдэр хэдышье бороотой байгаа һаань, олон хүн зон совет элдэб хэрэгсэлнүүдые харахаяа ерээ. Советскэ промышленностиин ехээр хүгжөөгдэһэниие, коммунизм байгуулгада совет арадай туйлаһан амжалтануудые тэндэ табигдаһан зүйлнүүд элитээр тодорхойлно.

СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай 15 нэгэдэлнүүд 1200 экспонадуудые яармагта табиһан байна. Тэндэнь металл зүһэдэг станогууд, автомобиль, хүдөө ажахын машинанууд, радиоприбор, телевизор болон бусад бии.

Советскэ металлургическа промышленностиин хүгжэлтэдэ яармагта ерэһэн мэргэжэлтэд ехэ һонирхолтойгоор хандана.

Дюссельдорфын (ФРГ) предприятинуудта хүдэлжэ байдаг испан хүдэлмэришэд Астуриин ...товко хэжэ байһан горнягуудта талархажа байһанаа мэдүүлхын тулада демонстра... Демонстрацида хабаадагшадай городой үйлсэнүүдээр гарахадаа барижа ябаһан т... рантнууд дээрэ иимэ үгэнүүд бэшээтэй: «Аустуридахи нүхэдтөө таларханабди», «Испанида... союзуудай эрхэ сүлөөтэй байха тухай бидэнэр эрилтэ хэнэбди». АДН-эй—ТАСС-ай

Болгар арадай гайхамшагта һайндэр

СОФИ, сентябриин 9. ТАСС-ай корреспондент К. Орлова мэдээсэнэ:

Болгарида социалис революциин болоһоор 19 жэл гүйсэһэнэй ойдо зорюулагдаһан Болгариин ниислэлэй ажалшадай баяр ёһололой суглаан Софийска арадай оперын байшан соо үсэгэлдэр болобо.

Болгариин коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Болгариин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живковой, парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй президиумдэ гарахадань, суглараһан хүн зон нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Суглаанда ерэһэн айлшадаа, Советскэ Союзай Геройнууд, СССР-эй лётчик-космонавтнууд В. В. Терешкова, В. Ф. Быковский хоёрые суглаанда ерэһэн хүн зон хани халуунаар амаршалба. «КПСС! КПСС!», «Хэтэ мүнхын хани барисаан» гэһэн үгэнүүдые хашхаралдан, КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедые хүндэлэлэй президиумдэ нэгэн дуугаар һунгаа.

Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, Болгариин газар ажал эрхилэгшэдэй Арадай Союзай секретарь Георгий Трайков Болгариин социалис революциин 19 жэлэй ой тухай элидхэбэ. Социалис революциин хэрэг Болгариин газар дээрэ илан мандажа байна гээд Георгий Трайков үргэлжэлүүлээ. Партиингаа хүтэлбэреэр, Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай хамта манай арад зон партиин VIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлнэ. Социалис обществын материально-техническэ үндэһэ һуурииие байгуулжа дүүргэхэеэ байна. Тиигээд саашадаа коммунизм байгуулгада шэлжэн орохо хэрэгтэ бэлдэнэ. Советскэ Союзай коммунис партиин, Совет гүрэнэй бүхэдэлхэйн түүхэтэ дүй дүршэлынь манай орон дотор социализм, коммунизм байгуулха гол хараамнай болоно гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Элидхэлшэ Георгий Трайков Болгариин Арадай Республикын гадаадын политика тухай тогтожо хэлээ. Дэлхэйн социалис хани нэгэдэлые бэхижүүлхын, социалис оронуудай бата бэхи эб нэгэдэл дээрэ үндэһэлэн, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хүгжөөхын, дэлхэйн термоядерна дайнай аюулые сарахын, амгалан ёһоор зэргэ оршон байхын, национальна талаар бэеэ даанхай байдалтай болохын, демократиин, социализмын түлөө Советскэ правительство сэхэ шууд тэмсэнэ. Советскэ правительствын энэ сэхэ шууд оролдолгыень манай арад зон нэгэн дуугаар дэмжэнэ гэжэ Георгий Трайков мэдүүлнэ.

Валентина Владимировна Терешкова Валерий Федорович Быковский хоёр сугларагшадта хандажа, амаршалгын үгэ тобшохоноор хэлэбэ.

Баяр ёһололой суглаанай һүүлээр һайндэрэй ехэ концерт харуулагдаа.

СОФИ, сентябриин 9. (ТАСС). Капитализмһаа, фашизмһаа Болгариин сүлөөлэгдэһөөр 19 жэл гүйсэһэнэй ойе болгар арад мүнөөдэр баяр ёһололой оршон байдалда тэмдэглэбэ.

Софи городтохи сентябриин 9-нэй нэрэмжэтэ талмай һайндэрэйхеэр гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй. Болгариин коммунис партиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Тодор Живков, Арадай Суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Димитр Ганев болон парти, правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэдэй, мүн СССР-эй летчик-космонавтнууд В. В. Терешковагай, В. Ф. Быковскийн үглөөнэй... Георгий Димитровой мавзо... буна дээрэ гарахадань су... нэрьемэ альга ташалгаар у...

Түрүүлэн сэрэгэй парад Софийска гарнизоной элдэб сэрэгүүд тэндэ хабаадаа.

Урдань партизан ябаһан, түрмэнүүдтэ, концентраци... герьта һууһан хүнүүд ... ажалшадай жагсаалые ... ябаа.

Трибунын хажуугаар ... предприятинуудай хүдэ... алба хаагшад хойно хойно... жа гараба. Болгариин комму... тиин VIII съездын түүхэтэ бэринүүдые бэелүүлхэ зам... шадай туйлаһан ехэ ил... транспарант, диаграммануу... бэшээтэй.

Марксын, Энгельсэй, Димитрий Благоевой, Георг... митровой, Н. С. Хрущевой, Живковой портредүүдые, Б... хоёрые, болгар, совет а... хоорондохи бата бэхи хани магтаһан, дэлхэйн коммуни... лөөнэй нэгэдэлые, арадуудай дохи хани барисаае, эб н... лые магтаһан лозунгнуудые да хабаадагшад барижа яба...

Дэлхэй дээрэхи түрүүшын космонавт В. В. Терешкова, космонавт подполковник В. ...ковский гэгшэдые Болгари... шад баяр баясхалантайгаа... шалаа.

Энэ ехэ һайндэр 2 часһаа гэлжэлжэ, түгэсхэлдэнь «... дэг Болгариин национальна гүйсэдхэгдөө.

Энэ национальна зорюулагдаһан жагсаал Руста, Видиндэ, Колар... Пловдивто, Плевендэ болон бусад город, һууринуудта болобо.

Олон хүн зон хабаадаба

ПАРИЖ, сентябриин 9. ТАСС-ай корреспондент Ю. Лопатин мэдээсэнэ:

Франциин бүхы газар нютагуудһаа хэдэн арбаад мянган хүн зон Парижай захын Курнев гэдэгтэ сугларба. Эндэхи спортивна парк соо сентябриин 7—8-най үдэр «Юманите» газетын жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг зангшалта һайндэр болобо.

Франциин компартиин Центральна Комитедэй, департаментын комитедүүдэй, «Правда» газетын, аха дүү бусад компартинуудай газетэнүүдэй тухай стендүүд, Франциин элдэб демократическа бүлгэмүүдэй, организацинуудай выставкэ. павильонууд тэндэ эмхидхэгдэһэн байна.

Дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай түлөө, термоядерна дайнай аюулые сарахын түлөө тэмсэхэ гээшэ «Юманите» газетын энэ жэлэй һайндэрэйнь гол уряа болоно. «Атомна бомбо хэрэггүй! Ядерна зэбсэг хорихо Москвагай хэлсээндэ Франци заабол хабаадаха ёһотой!» гэһэн транспарантнууд тэндэнь харагдана.

Франциин коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэд үсэгэлдэр үглөөгүүр һайндэрые ошожо хараа. Суглараһан хүн зон тэдэниие альга ташажа, амаршалгын үгэнүүдые хэлэжэ угтаба. Франциин коммунис партиин генеральна секретариин орлогшо Вальдек Роше, Франциин коммунис партиин политбюрогой гэшүүд Жак Дюкло, Этьен Фажон, Жорж Фришманн, Жанетта Вермерш, Раймон Гюйо, Венуа Фрашон болон бусад тэндэхи олон стенд, павильон, выставкэнүүдые хараа. Мүн энэ һайндэртэнь олон айлшад, тэрэ тоодо СССР-эй хэрэгүүдээр Францида байдаг саг зуурын этигэмжэтэ И. С. Спицкий байба.

Паркын спортивна гол талмай дээрэ үдын хойно олон хүнэй хабаадалгатай митинг болоо. Социализмын, хүгжэлтын эб найрамдалай хүсэнүүд хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һайн һайхан байдалай түлөө, дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэлдэ ехэ амжалтануудые туйлаа гэжэ Франциин коммунис партиин политбюрогой гэшүүндэ кандидат Поль Лоран митингдэ мэдүүлбэ. Эдэ илалтануудай эгээ гол дүнгынь юун бэ гэхэдэ, дайн байлдаае хэтэ мүнхэдэнь усадхан һалгаха арга боломжо мүнөө үедэ бии болонхой гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Ядерна туршалгануудые гурбан оршондо хорихо тухай Москвагай хэлсээе арадууд һайшаан дэмжэнэ. Энэ хэлсээн хадаа радиоактивна тунасануудай аюулые усадхана, хүн зониие олоор хюдаха буу зэбсэг хэхэ шэнэ түбүүдые бии болголгодо хаалта боложо үгэнэ гээд Поль Лоран тэмдэглээ.

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ эб найрамдалай түлө... шадэй хүсэн булюу болон... түрэлтэн эб найрамдал тэмсэлые улам улам ша... амгалан ёһоор зэргэ орш... хиналта тогтоожо, бүгэдэ... зэбсэг хуряаха гэжэ орол... той. Гэхэтэй хамта хитад... рилэгшэдэй уласхоорондын дуу байдал һуларуулха хэр... шаагшадтай нэгэн хамта ниинь гэмшэлтэй гэжэ П... хэлэбэ. Уласхоорондын х... шэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл болтогой! Коммунизм манд... гой! гэжэ Поль Лоран үгэ... бэ. Тиихэдэнь митингдэ х... хүн зон һүр жабхалантай... ташажа, «Марсельеза», национал» дуулаа.

Митингын һүүлээр ар... уран һайханай, спортивна... мүүдтэ хабаадагшад наа... лаа. Мүн тэдэнэй дунда с... настнуудай делегаци байл... хэйн чемпион, спортын мастер А. Азарян, спортс... Матвеев, Т. Филаткина, ... ва болон бусад тэндэ хаба...

«Юманите» газетын үн... шалта һайндэр һүни орой... үргэлжэлөө.

Алжирай конституциие арад зон һайшаагаа

АЛЖИР, сентябриин 9. (ТАСС). Алжирай Республикын информациин министерство конституци тухай асуудалаар үнгэргэгдэһэн референдумэй дүнгүүдые мүнөөдэр соносхобо.

Конституци тухай референдумэй дүнгүүд юу харуулнаб гэхэдэ, Алжирай арад зоной олонхи бэеэ даанхай Алжирай түрүүшын конституциие һайшааба.

Редактор **Ц. О. ОЧИ...**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Ул... улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ...тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—... отделов: сельскохозяйственного производства и пар... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и ...ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологи... —24-74, советского строительства и быта—34-93, раб... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и перев... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культу... Бурятской АССР.

Н00522. Зак. № 50...

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1963 оной сентябриин 11.